

Всеукраїнська екологічна ліга

Звіт про роботу Всеукраїнської екологічної ліги у 2013 році

**ВСЕУКРАЇНЬКА
ЕКОЛОГІЧНА
ЛІГА**

ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

2013 рік був насичений подіями та заходами, які організовувала, проводила, підтримувала або опікувалася Всеукраїнська екологічна ліга. Так, було започатковано Національний процес «Довкілля для України», проведено потужні науково-практичні заходи, організовано громадське обговорення інвестиційних заявок на будівництво сміттєпереробного комплексу у м. Чернівцях, Кіровограді у рамках реалізації національного проекту «Чисте місто» та багато іншого.

Станом на 26 грудня 2013 р. маємо 240 міських, районних та селищних осередків. Чисельність організації складає понад 14350 осіб.

За цей рік поновлено роботу Луганської обласної організації ВЕЛ (голова Смірнова Зінаїда Анатоліївна), в структурі організації з'явився новий осередок: Родаківський селищний (Луганська область).

15 березня відбулося розширене засідання Правління ВЕЛ за участю голів обласних організацій, голів обласних Наукових рад ВЕЛ.

Влітку ВЕЛ провела традиційний семінар для координаторів природоохоронної роботи «Природоохоронна робота в Україні: досвід та перспективи» у Навчально-тренінговому центрі «Екологічна варта» (**17–23 серпня**, м. Севастополь, бухта Батилиман).

Метою семінару є надання інформації щодо основних екологічних проблем та шляхів їх розв'язання на всеукраїнському та регіональному рівнях, обмін досвідом щодо проведення природоохоронних акцій, ініціювання нових заходів та форм діяльності, підвищення обізнаності щодо методів роботи громадських організацій.

Програма семінару включала багато цікавих та корисних заходів: круглі столи та тематичні дискусії, презентації (громадської екологічної кампанії «Батарейкам – утилізація!», доповіді неурядових організацій «Громадська оцінка національної екологічної політики за 2012 рік», буклету «Енергозберігаюча лампа» тощо), обговорення та пошук шляхів вирішення гострих екологічних проблем (видобування сланцевого газу в Україні).

В рамках семінару відбулися презентації обласних організацій ВЕЛ, під час яких було представлено основні напрямки діяльності, цікаві заходи та акції, досягнення, успіхи, видання організації тощо.

Учасники семінару мали змогу відпочити на березі моря, обмінятися досвідом роботи з колегами з різних регіонів України, розширити свої знання про історію та природу Криму.

Загальнонаціональні кампанії ВЕЛ

Всеукраїнська громадська природоохоронна кампанія «Батарейкам – утилізація!»

З початку громадської природоохоронної кампанії «Батарейкам – утилізація» по всій території України встановлено більше 200 контейнерів для збирання відпрацьованих батарейок. Найбільш активні виявилися Донецька, Рівненська, Хмельницька, Черкаська області та м. Київ.

Проведено презентацію природоохоронної кампанії у м. Києві та в регіонах України, організовано публічні відкриття пунктів збору відпрацьованих джерел струму, розгорнуто постійну інформаційно-просвітницьку роботу в ЗМІ, освітніх закладах, серед мешканців населених пунктів.

З кожним днем все більше небайдужих людей різного віку, активістів з усіх куточків країни збирають батарейки в 5–6-літрові пластикові пляшки у своїх навчальних закладах, будинках, організаціях, підприємствах. Це оптимальний спосіб зберігання відпрацьованих хімічних джерел струму до моменту передачі їх на утилізацію.

Вінницька область.

Вінницька ОО ВЕЛ активно долучилися до кампанії щодо збирання відпрацьованих елементів живлення. У м. Вінниця спільно з іншими громадськими організаціями була організована акція по встановленню контейнерів для збирання відпрацьованих батарейок та проведена просвітницька кампанія «Батарейкам – утилізація!». До цієї кампанії був спеціально підготовлений та виданий буклет «Екологічна акція – батарейкам утилізація», проведені круглі столи «Батарейкам – утилізація».

Донецька область. Донецька ОО ВЕЛ активно включилася у всеукраїнську кампанію «Батарейкам – утилізація!». Була створена ініціативна група з активістів, розроблено стратегію інформування населення про необхідність збору використаних побутових джерел хімічного струму.

У першу чергу, були встановлені контакти з представниками ЗМІ Донецької області. Були створені спеціальні тематичні сторінки в соцмережах, протягом року були написані статті в ЗМІ з інформацією про організаторів акції, її мету, досягнення в Донецькій області, контакти представників. По електронній розсилці і в телефонному режимі були оповіщені навчальні заклади різного рівня акредитації про проведені заходи в рамках акції.

Найбільш активними і зацікавленими виявилися активісти Донецької міської організації Національного молодіжного центру «Екологічні ініціативи» (керівник – член ВЕЛ О. Поплавська). Спільно обласною організацією ВЕЛ 29 квітня організували конференцію, присвячену Дню хімічної безпеки, на якій були присутні студенти та викладачі різних вузів, представники громадських організацій, представники Держуправління охорони навколишнього природного середовища в Донецькій області, журналісти. На конференції була презентована акція «Батарейкам – утилізація!», яка отримала позитивні відгуки. За підсумками конференції вийшла велика стаття в обласній екологічній газеті «Наш край», підготовлений репортаж регіональним каналом «Донбас».

Завдяки такому розголосу в ЗМІ у активістів Донецької ОО ВЕЛ з'явилися друзі – небайдужі люди, які вирішили долучити до вирішення екологічних проблем Донбасу. Ці люди допомогли створити сайт, підтримували групи в соцмережах, присвячені вирішенню проблем утилізації побутових джерел хімічного струму. Почалася нова фаза реалізації акції – широке інформування населення про дану проблему. Сайт і сторінки соцмереж виявилися настільки цікавими та корисними, що за рівнем відвідуваності знаходяться на верхніх рядках рейтингу. Були розроблені тематичні листівки, буклети, плакати, які розміщені на сайті і в соцмережах.

Завдяки інформаційній роботі ВЕЛ, про акцію дізналися і представники бізнесу. Менеджери декількох великих мереж супермаркетів встановили в своїх магазинах контейнери для збору батарейок, розмістили листівки з інформацією для покупців і співробітників. Цей напрямок роботи тільки починається, але перші кроки вже зроблені.

За рік в м. Донецьку було організовано понад 30 пунктів збирання відпрацьованих батарейок (це і спеціальні контейнери, і саморобні контейнери з пластикових пляшок).

Одеська область. Овідіопольський районний осередок ВЕЛ спільно з сільськими осередками ВДС «Екологічна варта» проводить громадську природоохоронну кампанію «Батарейкам – утилізація!». В рамках цієї роботи відбулася презентація проекту «Батарейкам – утилізація!» для учнівської молоді Овідіопольського району на базі Йосипівської ЗОШ. У школах району облаштовані місця для збирання батарейок (бачки, інформаційні стенди).

Полтавська область. Хорольський районний осередок ВЕЛ активно долучився до проведення всеукраїнської громадської природоохоронної кампанії «Батарейкам – утилізація!». На початку року спільно з Хорольською міською радою та Хорольською районною державною адміністрацією розробили положення про районний конкурс «Батарейкам – утилізація!». Метою конкурсу є інформування населення Хорольського району про шкідливий вплив відпрацьованих малих побутових хімічних джерел струму (ХДС) на навколишнє середовище, спонукання громадян району здавати відпрацьовані ХДС у спеціальні пункти прийому, тим самим закріплюючи у них навички екологічно правильної поведінки, що опосередковано сприятиме покращенню екологічної ситуації у районі.

У конкурсі було виділено дві категорії номінацій: *практична* – безпосередньо збирання відпрацьованих ХДС, які в подальшому будуть передані на утилізацію та *творча* (малюнок, плакат, листівка, гасло, відеоролик, виховний захід на задану тему).

Черкаська область. 19 вересня в Черкаському державному технологічному університеті було встановлено один з перший стаціонарних контейнерів для збору батарейок в місті Черкаси. Ініціаторами проведення цього заходу стали активісти Черкаської обласної організації НМЦ «Екологічні ініціативи» (голова організації Шмиголь С. О.). На цьому заході було проведено майстер-клас з виготовлення тимчасового контейнера, який можна використати в багатоповерхових будинках, школах, громадських установах тощо. До проведення цього заходу було надруковано кольорові листівки, які вручалися всім учасникам заходу. Також листівки було роздано по школам міста.

Київ. 5 червня в Київському національному торговельно-економічному університеті відбулися заходи з нагоди Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища, серед яких – презентація контейнера для збору відпрацьованих батарейок в рамках громадської акції «Батарейкам – утилізація». Тетяна Тимочко, голова Всеукраїнської екологічної ліги, та ректор КНТЕУ Анатолій Мазаракі урочисто відкрили пункт збору відпрацьованих побутових елементів живлення.

Всеукраїнська національна кампанія «Ні – сланцевому газу в Україні!»

Всеукраїнська екологічна ліга протягом року продовжила свою діяльність щодо заборони видобування сланцевого газу на території України, в рамках якої проводилися інформаційні акції, роз'яснювальна робота з місцевими громадами, збір підписів проти видобування сланцевого газу в Україні.

На початку року, **3 січня**, Кабінет Міністрів України планував затвердити Угоду про розподіл продукції з компаніями Chevron, Shell та ExxonMobil на видобування вуглеводнів на Олеській, Юзівській та Скіфській ділянках. Для попередження таких дій Всеукраїнська екологічна ліга закликала усіх, хто усвідомлює свою відповідальність перед нинішнім та майбутніми поколіннями та прагне захистити природне середовище, направити листи і телеграми на адресу Уряду України (Кабінет Міністрів України) з вимогою припинити реалізацію проекту з видобування сланцевого газу, який є небезпечним для довкілля та життєдіяльності громадян України.

16 січня Донецька обласна рада погодила проект угоди про розподіл вуглеводнів в межах Юзівської ділянки. Це відбулося без ознайомлення з документом і без його громадського обговорення. Більше того, представників організацій Громадської ради при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища у Донецькій області до зали не допустили, а рішення Громадської ради, яке було роздане депутатам, проігнорували. Всеукраїнська екологічна ліга активно підтримала звернення громадськості Донецька та Донецької області до Президента, Народних депутатів України, Кабінету Міністрів України та Міністру екології щодо недопущення проведення розвідки та видобування вуглеводнів в межах Юзівської ділянки.

Родовище «Юзівська площа» розташоване в південній частині Харківської і в північній частині Донецької області, охоплюючи при цьому басейн річки Сіверський Донець – джерела питної води для декількох мільйонів жителів Донбасу. Також, «Юзівська площа» охоплює природні, заповідні території долини Сіверського Дінця, Національного природного парку «Святі гори», бальнеологічних курортів Слов'янська.

17 січня Харківська обласна рада схвалила проект із видобутку сланцевого газу на території регіону.

23 січня Кабінет Міністрів України схвалив проект угоди про розподіл продукції від видобутку сланцевого газу на Юзівській площі між Україною, компанією «Шелл Експлорейшн енд Продакшн Юкрейн Інвестментс (ІV) Б.В.» та ТОВ «Надра Юзівська». З цього приводу видано розпорядження КМУ №23 від 23 січня 2013 року. Кабмін також уповноважив міністра енергетики і вугільної промисловості Е. Ставицького підписати зазначену угоду і дозволив вносити у разі потреби до її проекту зміни, що не мають принципового характеру. Більше двох місяців уряд відкладав прийняття цього рішення і навіть збільшив термін укладення угод про розподіл продукції з компаніями Chevron і Shell на видобуток вуглеводнів на Олеському і Юзівському родовищах зі 160 до 190 днів. Очікувалося, що укладення відбудеться у грудні, пізніше його відклали на 3

січня і лише після схвалення угод Донецькою та Харківською облрадами Кабмін наважився ухвалити своє рішення. Однак, слід зазначити, що й нині рішення є половинчастим, бо прийнято лише щодо Юзівської ділянки. Питання про ухвалення угоди про розробку Олеської ділянки ще попереду і, якщо застосовуватиметься той же алгоритм прийняття рішення, то питання мають розглянути Львівська та Івано-Франківська облради. Слід наголосити, що нинішнє рішення уряду відбулося всупереч протестам екологічної громадськості та без врахування засторог національного круглого столу «Міфи та реалії видобування сланцевого газу в контексті існуючих екологічних проблем в Україні». Окрім того, влада так і не наважилася провести громадські слухання, бо розуміє наскільки суперечливими є нинішні умови розробки сланцевого газу в Україні і не лише у питанні загроз для довкілля, а й щодо фінансово-економічних та соціальних аспектів.

І навіть у питанні забезпечення держави енергоресурсами, у цьому проекті не все так гладко, як намагаються стверджувати урядовці. Але, менше з тим, до кінця лютого питання про укладення угод має бути остаточно вирішеним, пообіцяв Джону Теффту, послу США в Україні, міністр енергетики і вугільної промисловості України Е. Ставицький. А тому слід сподіватися, що сланцеві лобісти намагатимуться максимально прискорити процес і одним із чинників такого прискорення є внесений до парламенту проект постанови про проведення 20 березня 2013 р. в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентських слухань на тему: «Екологічні проблеми видобування сланцевого газу в Україні».

31 січня Народні депутати А. Аваков, А. Кожемякін та М. Томенко внесли на розгляд парламенту законопроект «Про введення тимчасової заборони (мораторію) на пошук, розвідку та видобування нетрадиційних вуглеводнів» № 2147 від 31.01.2013. Проектом передбачається заборонити укладення та виконання угод щодо проведення пошукових робіт, розвідки та видобування нетрадиційних вуглеводнів, розподілу виробленої продукції, її транспортування, обробки, зберігання, переробки, використання, реалізації чи розпорядження нею іншим чином, а також будівництва та експлуатації пов'язаних з цим промислових об'єктів, трубопроводів та інших об'єктів, до вдосконалення на законодавчому рівні механізму визначення ступеню екологічної безпеки застосування технологій видобування нетрадиційних вуглеводнів.

19 березня Верховна Рада України не підтримала проект Постанови про проведення парламентських слухань на тему: «Екологічні проблеми видобування сланцевого газу в Україні».

За повідомленням представників осередків ВЕЛ, мешканці Харківської та Донецької областей, на чий території розташовано Юзівське родовище сланцевого газу, **17 березня**, протестували проти його видобутку. Мітинги з радикальними гаслами і закликами відбулися в донецьких містах: Слов'янськ, Краматорськ, Костянтинівка, Артемівськ, Маріуполь. На міських площах збиралися від 300 до тисячі чоловік. Ще активніше протестували жителі Харківщини, де вже з'явилися перші бурові вишки. У місті Ізюм на центральній площі зібралося понад 2,5 тисячі людей.

В лютому-березні активісти **Донецької ОО ВЕЛ** (Бурковський О. П.) брали участь у мітингах у м. Красноармійську Донецької області проти видобування сланцевого газу в Україні (виступи на загальних зборах, інтерв'ю місцевому ТБ, роз'яснювальна робота серед населення).

Оприлюднити текст угоди між урядом України та «Шелл», заборонити розробку родовищ нетрадиційного газу на території Харківської та Донецької областей, заборонити проводити сейсмічні дослідження фірмі «Шелл» та її субпідрядникам – такі вимоги висловлювали протестувальники.

Акції протесту відбулися так само в окремих селах Харківщини, де збираються вести видобуток газу – таких як Яремівка, Кам'янка та Студенок .

17 сілрад Ізюмського району Харківської області на громадських слуханнях висловилися проти видобутку. Під впливом протестів місцеві депутати спочатку винесли рішення про призупинення видобутку сланцевого газу на території району, але 14 березня це рішення було скасовано.

22 травня голова ВЕЛ, Т. Тимочко взяла участь у комітетських слуханнях на тему: «Екологічні проблеми видобування сланцевого газу в Україні», які були організовані Комітетом ВРУ з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Під час засідання Т. Тимочко високий професіоналізм керівників українських громадських організацій та науковців, що висловили свою позицію, і наголосила, що об'єктивності в цьому питанні можна очікувати лише від незалежних експертів, представників громадських організацій та наукових установ. Адже Міністерство екології та природних ресурсів України останнім часом опікується не питаннями збереження природного середовища, а інтересами бізнес-структур, не замислюючись про негативні соціальні та економічні наслідки видобування сланцевого газу в Україні.

За останні кілька років українська влада намагалася внести зміни до законодавства саме під цей проект. Так, у 2009 році був ухвалений закон про вилучення земельних ділянок, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб. У разі, якщо людина не хоче віддавати свою земельну ділянку, її забирають через суд або пропонують за неї «копійки».

Лобіювання цієї ідеї та проекту в Україні є яскравим зразком порушення Оргуської конвенції, ратифікованої Україною в 1999 році, що, сподіваємося, добре відома представникам компаній «Шелл» та «Шеврон», і положень якої вони насамперед мали б дотримуватися. Основна вимога Оргуської конвенції – оприлюднення намірів про плановану діяльність ще до ухвалення управлінського рішення.

Викликає обурення той факт, що навіть депутати Харківської і Донецької обласних рад не мали на руках тексту угоди, за яку вони голосували. В угоді зазначено, що компанія звільняється від плати за землю, воду та забруднення ресурсів начебто за рахунок компенсаційних витрат. Невідомо, хто порахував ці витрати, адже результатів фінансової експертизи ніхто не бачив. Перевірки щодо екологічних питань здійснюються лише з дозволу компанії «Шелл». Інформація, одержана в результаті перевірок, є конфіденційною. Тому про який державний чи громадський контроль діяльності цієї компанії можна говорити? Система контролю не діє, адже в системі Мінприроди України ліквідовано обласні

управління охорони навколишнього природного середовища. На місцях немає органів, які професійно мають дбати про захист довкілля. Санітарну епідеміологічну службу реформують, а отже, ніхто не може гарантувати якісні та об'єктивні дослідження води, повітря, ґрунту та інших компонентів природного середовища.

Експерти і фахівці ВЕЛ до початку засідання робочої групи у Івано-Франківську підготували аналіз Проекту Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки «Одеська», між державою Україна та компанією «Шеврон Юкрейн Б. В.» та ТОВ «Надра Одеська».

16 липня у м. Івано-Франківське відбулося перше засідання робочої групи для опрацювання проекту Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Одеська між державою Україна та компанією «Шеврон Юкрейн Б. В.» та ТОВ «Надра Одеська». Робочу групу створено розпорядженням голови Івано-Франківської обласної ради. До її складу увійшли правники, екологи, геологи, економісти, журналісти, народні депутати та депутати обласної ради – загалом 50 осіб. На засідання була запрошена і взяла участь голова ВЕЛ Тетяна Тимочко.

Двогодинна дискусія робочої групи закінчилася ухвалою: протягом тижня опрацювати текст угоди і в письмовому вигляді подати свої пропозиції і зауваження. Вже 23 серпня на черговому засіданні обласної ради депутати мають розставити усі крапки над «і» у цьому питанні. У серпні закінчується термін, який було визначено для підписання Угоди.

Тетяна Тимочко, голова ВЕЛ зауважила, що лише побіжний аналіз тексту Угоди свідчить про значні прогалини у забезпеченні інтересів Держави Україна, прав місцевих громад. Найбільшу стурбованість громадських екологічних організацій викликає відсутність в Угоді положень та статей, які чітко регламентують і обмежують діяльність Інвестора в питанні збереження навколишнього середовища, зокрема безпеки поверхневих, ґрунтових та підземних вод, охорони родючих ґрунтів від забруднення, обмеження викидів шкідливих речовин в атмосферу, захисту геологічного середовища від застосування технології гідророзриву.

Громадські природоохоронні організації наголошують: таку Угоду не можна укласти, тому що вона не забезпечить економічні вигоди для національної економіки, зумовить соціальне напруження в регіонах планованого видобування сланцевого газу і завдасть значної шкоди навколишньому середовищу у найближчій та довгостроковій перспективі.

20 серпня Івано-Франківська обласна рада на засіданні сесії не погодила проект Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки «Одеська», між державою Україна, компанією «Шеврон Юкрейн Б. В.» та ТОВ «Надра Одеська» на території області. Саме такого узгодження з органом місцевого самоврядування, на території якого будуть розроблятися родовища сланцевого газу, вимагає Закон України «Про угоди про розподіл продукції».

На початку листопада активісти **Донецької ОО ВЕЛ** зібрали понад 600 підписів проти розвідки та видобування сланцевого газу. Були написані звернення до Верховної Ради України, Президента, Прем'єр-Міністра України щодо

недопущення видобування сланцевого газу в Україні, до яких були прикріплені підписні листи.

Всеукраїнська громадська кампанія «Збережемо українські степи!»

В цьому році ВЕЛ продовжила роботу щодо всеукраїнської громадської кампанії «Збережемо українські степи!».

У квітні активістами кампанії «Збережемо українські степи!» вдалося зупинити самозахоплення одним з агропідприємств 15 га степу в Красноармійському районі (Донецька обл.).

Багато роботи в рамках кампанії проводить активіст Донецької ОО ВЕЛ Олексій Бурковський: боротьба з браконьєрським знаряддям (січень-лютий) по відлову тварин, гасіння степових пожеж (весна-літо). Також брав активну участь у облаштуванні території новоствореного заказника «Нагольний кряж» (Свердловський район Луганської області). Заказник створений у 2013 році на площі 596 га і є одним з найбільших степових заказників в Україні. Активісти громадських організацій виготовили інформаційні аншлаги та встановили їх на території заказника.

6 серпня в приміщенні Свердловської міської ради (Луганська обл.) відбулась зустріч голів сільських, селищних рад району та районної влади із активістами громадської кампанії «Збережемо українські степи!». На зустрічі були присутні голови всіх сільських та селищних рад району, керівництво Свердловської міської ради, служби охорон довкілля та надзвичайних ситуацій району та представники громадських організацій.

Темою зустрічі стало обговорення перспектив розвитку природно-заповідного фонду у Свердловському районі та боротьба із степовими пожежами. Другою і не менш важливою темою зустрічі стало обговорення боротьби із пожежами на природних територіях. Навмисні підпали та недбалість місцевого населення нерідко призводить до масштабних пожеж у степу: вигорає природна рослинність, вогонь перекидається на ліси а подекуди і знищує будинки у розміщених посеред степу селах.

В рамках кампанії «Збережемо українські степи!» було видано брошуру «Останні степи України: бути чи не бути?».

Інформаційна кампанія поводження з ГМО

Влітку ВЕЛ представила свою позицію щодо використання генетично модифікованих організмів в Україні, згідно якої ВЕЛ вважає за необхідне:

- створити незалежну від виробника державну систему контролю за наявністю ГМО та продуктів їх переробки у сільськогосподарській сировині, продуктах харчування та кормах як вітчизняного, так і зарубіжного походження;
- гармонізувати національне законодавство з відповідним законодавством ЄС, оскільки це є необхідною умовою для успішного просування органічної

продукції сільського господарства та харчової промисловості на європейський ринок.

Всеукраїнська екологічна ліга виступає за повну заборону використання ГМО в продуктах харчування та вирощування ГМ-рослин в Україні.

Кампанії ВЕЛ «Поводження з відходами в Україні»

ВЕЛ протягом тривалого часу вивчає і аналізує проблеми поводження з відходами на території України та розробляє можливі шляхи їх розв'язання. Особливу увагу члени ВЕЛ приділяють зберіганню, перевезенню та утилізації відходів у зв'язку з їх негативним впливом на довкілля та небезпекою для життя і здоров'я людей.

У 2013 р. ВЕЛ провела ряд заходів щодо рішення проблем поводження з відходами, які стали початком масштабної кампанії «Поводження з відходами в Україні».

1 серпня в м. Києві відбулося засідання круглого столу «Формування нормативно-правової бази поводження з відходами в Україні» щодо обговорення законопроектів, що стосуються поводження з відходами.

– законопроект №2611а від 18.07.2013 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо введення збору з виробників та імпортерів упаковки та товарів в упаковці на перероблення твердих побутових відходів)»;

– законопроект №2612а від 18.07.2013 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо спрямування збору з виробників та імпортерів упаковки та товарів в упаковці на перероблення побутових відходів)».

У засіданні круглого столу взяли участь автори законопроектів – народні депутати України, а також представники органів державної влади та місцевого самоврядування, науковці, бізнес-структури, які працюють у сфері поводження з відходами, природоохоронні громадські організації – члени Національної екологічної ради України.

24–25 жовтня в м. Луганську відбувся Національний форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». Організаторами Форуму виступили Всеукраїнська екологічна ліга, Центр міжнародних конвенцій та проектів, ТОВ «Медіа ДАК», Центр муніципальних технологій. До участі у Національному форумі «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» були запрошені представники органів державної влади та місцевого самоврядування, науковці, бізнес-структури, які працюють у сфері поводження з відходами, підприємства-виробники техніки та технологічного обладнання для збирання, транспортування, зберігання та переробки відходів, установи, які працюють у галузі екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища, природоохоронні громадські організації, ЗМІ.

У рамках Форуму були проведені конференційні заходи (круглі столи, семінари тощо), організовано презентаційно-ділову зону, де учасники мали можливість провести презентацію компанії, розповісти про сучасні технології переробки відходів, встановити корисні бізнес-контакти, виставку «Управління

відходами», на якій було представлено інформацію про підприємства, установи та організації, які працюють у сфері поводження з відходами, презентовано зразки товарів, виробів, інформаційні та рекламні матеріали на спеціальних виставкових стендах. Усім присутнім були презентовані громадська природоохоронна акція «Батарейкам – утилізація!» та національний проект «Чисте місто».

У рамках Форуму було підписано Меморандум про співпрацю між представниками провідних промислових підприємств, Луганською обласною радою, Луганською обласною державною адміністрацією та Міністерством екології та природних ресурсів України у сфері охорони навколишнього середовища.

24 жовтня учасники Форуму оглянули новий полігон твердих побутових відходів у м. Олександрівську. 25 жовтня учасники конференції відвідали Алчевський металургійний комбінат, де мали змогу ознайомитися з сучасними технологіями зменшення викидів забруднюючих речовин в навколишнє середовище.

Учасники Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» ухвалили Резолюцію, в якій, зокрема, запропонували: звернутися до Президента України з пропозицією оголосити 2014 рік Роком збалансованого розвитку та збереження довкілля; рекомендувати Верховній Раді України провести парламентські слухання «Формування нової політики поводження з відходами в Україні» та ухвалити закони України, що стосуються цих питань; Кабінету Міністрів України в найкоротший термін доопрацювати та затвердити Програму поводження з відходами в Україні; органам виконавчої влади, місцевого самоврядування забезпечити доступ до інформації підприємствам, установам, організаціям, громадянам та їхнім об'єднанням про розташування місць чи об'єктів зберігання і видалення відходів, їхній вплив на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

6–8 листопада відбувся XII форум міжнародної асоціації по пестицидах та хлорорганіки, в якому у взяла участь голова ВЕЛ Тетяна Тимочко.

Метою проведення Форуму є обговорення проблем, пов'язаних з великою кількістю непридатних пестицидів та інших СОЗ в регіонах Центральної і Східної Європи, Кавказу, Центральної Азії та багатьох інших країнах по всьому світу. Учасники Форуму відмітили, що за останні 3 роки Україна здійснила величезну роботу по знешкодженню небезпечних відходів (приблизно 50 тис. т).

Восени ВЕЛ взяла під свій контроль реалізацію національного проекту «Чисте місто», завданням якого передбачено будівництво в 10 містах України сучасних комплексів з переробки ТПВ та впровадження інноваційних технологій перероблення відходів.

У зв'язку із зазначеним було заплановано проведення п'яти круглих столів у різних містах України для обговорення питань поводження з твердими побутовими відходами, інвестиційних проектів будівництва сміттєпереробних заводів та технологій, які плануються впроваджувати.

До участі у круглих столах запрошувалися міські голови (або їх уповноважені особи), представники міських рад (управління, департаменти, відділи, що займаються питаннями поводження з відходами, екологічної безпеки, надзвичайних ситуацій та охорони здоров'я), місцеві науковці, бізнес-структури,

які працюють у сфері поводження з відходами, підприємства-виробники техніки та технологічного обладнання для збирання, транспортування та переробки відходів, установи, які працюють у галузі охорони навколишнього середовища, екологічні громадські організації, ЗМІ.

У 2013 році такі круглі столи були проведені в двох містах: 10 грудня – в м. Чернівцях, 18 грудня – в м. Кіровограді. Проведення круглих столів в Києві, Тернополі та Хмельницькому було відкладено до січня–лютого 2014 р. у зв'язку із суспільно-політичною ситуацією у країні.

Кампанія ВЕЛ проти будівництва малих ГЕС в Україні

Заплановане будівництво понад 500 малих ГЕС дериваційного та гребельного типів знищить туристичну привабливість Карпат і є вкрай небезпечним для природи. Будівництво малої ГЕС на річці Рось у Білоцерківському районі (Київська обл.) потягне за собою низку екологічних проблем: забруднення водних ресурсів та погіршення якості питної води, а також значно погіршить екологічну ситуацію в містах, розташованих нижче за течією.

Протягом року ВЕЛ проводила та брала участь у інформаційно-просвітницьких та науково-практичних заходах щодо недопущення будівництва малих ГЕС.

15 лютого в Івано-Франківську представники компанії-інвестора проекту ТОВ «Гідропауер» презентували проект будівництва двох малих ГЕС у с. Голошино Верховинського району. У обговоренні взяли участь спеціалісти програми USELF, представники Європейського банку реконструкції та розвитку, а також представники громадських організацій, незалежні експерти й активісти кампанії проти будівництва ГЕС на карпатських річках, в тому числі члени ВЕЛ. Голова ВЕЛ Тетяна Тимочко зацентувала увагу присутніх на тому, що будівництво малих ГЕС, а в подальшому – експлуатація – не лише не зменшують негативний вплив на стан довкілля, а суттєво його збільшують на тих територіях, де відбувається таке будівництво та експлуатація. А ефемерні політичні чи майбутні економічні дивіденди від такого будівництва ніяк не можуть вважатися зменшенням негативного впливу на стан довкілля.

22 березня відбулося засідання Національної екологічної ради України (НЕРУ) «Формування нової водної політики в Україні» в м. Києві. На засіданні учасники розглянули стан водних ресурсів та формування нової водної політики в Україні, екологічні проблеми пов'язані з будівництвом малих ГЕС, стан питної води та її вплив на здоров'я людей.

28–29 травня в Івано-Франківську відбулося виїзне засідання НЕРУ «Екологічно небезпечні об'єкти: перспективи розв'язання екологічних проблем», під час якого учасники мали можливість побачити на власні очі негативні наслідки будівництва малих ГЕС для довкілля та населення гірських сіл, відвідали місце будівництва малої ГЕС у с. Дземброня. Також були обговорені та схвалені критерії вибору місць для будівництва і заборони будівництва малих і міні-ГЕС на гірських річках Карпат.

Також питання будівництва малих ГЕС піднімалися під час роботи міжнародної конференції «Цілі збалансованого розвитку для України», яка відбулася 18–19 червня в Києві.

4–5 липня у Закарпатській області відбувся регіональний семінар «Інтеграція екологічної складової при формуванні регіональних стратегій, програм та планів», організаторами якого виступили НЕРУ, Форум екологічного порятунку Закарпаття. Члени ВЕЛ спільно з іншими учасниками семінару відвідали села Богдан та Косівська Поляна (Рахівський район), де ознайомилися зі станом малих річок Щаул, Богдан та потоком Квасний, на яких без будь-яких обґрунтувань розпочато планування територій для будівництва тьох міні-ГЕС. Учасники семінару дійшли до одностайної думки про категоричну недопустимість будівництва у с. Богдан міні-ГЕС. Обмежувальним чинником є безпосередня близькість територій Карпатського біосферного заповідника. Поблизу с. Нижній Бистрий (Хустський район) на березі річки для учасників семінару відбулася презентація унікального проекту будівництва малої ГЕС з максимальним застосуванням природо-і ландшафтоохоронним рішенням. Протягом роботи семінару обговорювали «Критерії вибору місць для будівництва і заборони будівництва малих і міні-ГЕС» та можливі шляхи впровадження критеріїв у практику в гірських регіонах Карпат. Головою ВЕЛ було запропоновано швидкий і ефективний механізм впровадження критеріїв – підписання добровільних угод, регіональних меморандумів між владою, бізнесом і громадськістю про дотримання критеріїв та громадський моніторинг цього процесу.

17 листопада члени ВЕЛ брали участь у громадських слухань щодо обговорення матеріалів розділу «Оцінка впливу на навколишнє середовище» проекту будівництва міні ГЕС на правому березі річки Рось у нижньому б'єфі греблі Білоцерківського верхнього водосховища в адміністративних межах Пилипчанської сільської ради Білоцерківського району Київської області. Громадські слухання були проведені у приміщенні клубу-бібліотеки с. Глибочка Білоцерківського району Київської області

Кампанія ВЕЛ щодо захисту та підтримки об'єктів природо-заповідного фонду України

ВЕЛ за весь час свого існування постійно опікується питання розбудови екомережі України, створення нових та підтримка і захист вже існуючих об'єктів ПЗФ, розширення меж заповідання.

На початку весни ВЕЛ оприлюднила звернення щодо ситуації у НПП «Нижньодністровський» та бездіяльності Мінприроди України. Одеська обласна рада своїм рішенням № 738-VI від 14.02.2013р. змінила межі заповідного урочища «Дністровські плавні», не обґрунтовано вилучивши 158,3649 га ключових для нижнього Дністра територій, які знаходяться в межах вище зазначеної площі. Одеська обласна рада, приймаючи таке рішення, повністю проігнорувала висновки наукових досліджень Одеського національного університету ім. І. І.

Мечникова щодо заповідного урочища «Дністровські плавні». Вилучення заплавлених лук заповідного урочища «Дністровські плавні» зі складу ПЗФ України, зробить неможливим природне відтворення багатьох видів тварин, а негативні екологічні процеси набудуть незворотного характеру. Міністерство екології та природних ресурсів замість того, щоб створювати нові та оберігати існуючі природоохоронні території готує обґрунтування щодо їх знищення та вилучення. ВЕЛ вимагала від Одеської обласної ради скасувати рішення № 738-VI від 14.02.2013 р. і зверталася до Президента України, щодо невідповідності займаних посаді Міністра екології та природних ресурсів України О. А. Проскурякова, в результаті бездіяльності якого знищуються заповідні території.

ВЕЛ разом з Київським еколого-культурним центром протягом 2013 р. проводили спільні кампаї, направлені на недопущення знищення природи та її компонентів: кампанія проти безконтрольного надання лімітів на господарську діяльність в природних заповідниках України (червень–листопад); кампанії проти законопроекту №2732 від 04.04.2013р. так званий «рибний законопроект» (червень–серпень).

11 жовтня колектив ВЕЛ привітав Хорольський ботанічний сад з офіційним відкриттям. Починаючи з 2004 р. ентузіасти-природолюби намагалися створити заповідний об'єкт, і лише у 2009 р. Указом Президента України № 1041 від 11.12.2009 року було створено Хорольський ботанічний сад як об'єкт природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення. Знагоди відкриття був проведений науково-практичний семінар в м. Хоролі, на який були запрошені представники влади, науковці, громадськість.

ВЕЛ та Київський еколого-культурний центр за підтримки НЕРУ виступили з ініціативою проведення Комітетських слухань «Природно-заповідний фонд: проблеми та шляхи вирішення» у Комітеті Верховної ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Це питання було підтримано і включено до плану роботи Комітету. У рамках підготовки до Комітетських слухань були проведені круглі столи за участю народних депутатів України, представників центральних та місцевих органів влади, науковців та громадських природоохоронних організацій.

26 вересня відбулося засідання круглого столу «Діяльність органів державної влади щодо виконання Стратегії національної екологічної політики у сфері природно-заповідної справи» у приміщенні Комітету Верховної ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Під час його проведення були обговорені такі питання: порушення Мінприроди України Закону України «Про природно-заповідний фонд» у процесі затвердження підзаконних актів з видачі лімітів; лобіювання у Верховній Раді України відверто антиекологічних законопроектів на прикладі законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України» (щодо дотримання природоохоронного законодавства при використанні біоресурсів) № 2732 від 4 квітня 2013 р. та законопроекту № 2286-д від 12 березня 2013 р. «Про внесення змін до Закону України “Про Природно-заповідний фонд України”»;

вилучення частини заповідних територій за рішенням центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; неспроможність органів контролю забезпечити дотримання природоохоронного законодавства в межах об'єктів ПЗФ та природоохоронних територій; фінансування природоохоронної галузі; регуляторні інструменти у сфері ПЗФ; стан виконання рішень у галузі заповідної справи.

Робота круглого столу «Національна екологічна мережа України та збереження біологічного і ландшафтного різноманіття» відбувалася **16 жовтня** у приміщенні Комітету Верховної Ради з питань європейської інтеграції. Представники громадськості, Міністерства екології та природних ресурсів України, народні депутати України та науковці обговорювали такі питання: розвиток Національної екомережі в Україні в контексті Земельної реформи; виконання Україною положень міжнародних угод у сфері збереження біологічного та ландшафтного різноманіття в контексті європейської інтеграції; природокористування та господарська діяльність у природних заповідниках, заповідних ядрах біосферних заповідників та національних природних парків як фактор дискредитації й нівелювання ідеї та мети заповідання; перспективи розвитку мережі природно-заповідного фонду, подальше резервування цінних природних територій для заповідання; презентація доповіді громадськості «Льодовиковий період у заповідній справі України» за період 2008–2012 рр.

За результатами роботи двох круглих столів були підготовлені пропозиції до рішення Комітетських слухань «Природно-заповідний фонд: проблеми та шляхи вирішення» і видано збірку матеріалів «Виконання національної екологічної політики у сфері природно-заповідної справи: оцінка громадськості».

18 листопада у приміщенні Комітетів Верховної Ради України відбулись Комітетські слухання з теми «Природно-заповідний фонд: проблеми та шляхи вирішення». За підсумками роботи підготовлено пропозиції громадськості до Рішення Комітетських слухань «Природно-заповідний фонд: проблеми та шляхи вирішення»

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА

14 лютого в приміщенні Великого конференц-залу Національної академії наук України відбулося засідання круглого столу «Екологічні проблеми заводу «Радикал» та шляхи їх розв'язання». Київський завод хімікатів «Радикал» почав працювати у 1951 р. і спеціалізувався на виробництві каустичної соди, хлору, бертолетової солі, каучуку, сірчаної та соляної кислот. В електролізному виробництві використовувалася ртуть, 2 тис. т якої щороку осідало на території заводу, проникало у землю та стіни будівель, внаслідок чого за багато років на цій території накопичилося більше десятка тисяч тон ртуті та інших небезпечних речовин. На сьогодні продовжують існувати реальні загрози від заводу «Радикал», зокрема:

1. Знаходження екологічно небезпечного об'єкту, де знаходяться тисячі тон токсичних речовин, спричиняє негативний вплив на природне середовище, забруднює поверхневі та ґрунтові води, загрожує підземним водам, виділяє в атмосферу пари ртуті.

2. Існує реальна загроза для здоров'я та життя людей, які тривалий час знаходяться та працюють на недостатньо або зовсім неочищеній території колишнього заводу «Радикал». Особлива небезпека загрожує тим, хто перебуває у закритих приміщеннях, в тому числі житловій забудові, яка знаходиться менше ніж у 300 м від небезпечного об'єкту.

Тому найактуальнішим завданням є організація заходів з екологічно безпечного збору, перевезення, зберігання, обробки, утилізації, видалення, знешкодження ртутьвмісних відходів.

Під час засідання обговорили такі питання:

1. Екологічний стан території заводу «Радикал».
2. Оцінка впливу на навколишнє середовище ртутьвмісних відходів заводу «Радикал» (грунти, атмосферне повітря, поверхневі води).
3. Оцінка ризику для здоров'я людей, які працюють і проживають на прилеглий до заводу території.
4. Обговорення шляхів екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження ртутьвмісних відходів заводу «Радикал».

4–5 квітня в Калуші (Івано-Франківська область) відбулася науково-практична конференція «Проблеми техногенно-екологічної безпеки на території Калуського гірничопромислового району», в якій взяли участь понад 60 науковців з різних куточків України, щоб проаналізувати екологічну ситуацію у регіоні, в тому числі і її динаміку. Мета проведення науково-практичної конференції – пошук шляхів розв'язання комплексу екологічних проблем Калуського району. Позицію ВЕЛ щодо розв'язання проблем Калуш висловила Т. Тимочко, голова ВЕЛ.

22 квітня у Києві відбулося засідання круглого столу «Енергетичні альтернативи України: екологічний аспект» в приміщенні Київського міського Будинку вчителя. У засіданні круглого столу взяли участь представники органів влади, провідні фахівці енергетичної галузі, громадські організації, бізнес-структури. Учасниками круглого столу були обговорені гострі питання сьогодення: екологічно небезпечні енергетичні проекти в Україні; перспективи енергозбереження в усіх секторах економіки; переваги відновлювальної енергетики та проблеми розвитку в Україні; впровадження енергоефективних технологій у виробництво. А також була підготовлена громадська енергетична платформа.

ВЕЛ кілька років поспіль проводить всеукраїнську науково-практичну конференцію «Довкілля і здоров'я» на базі Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського. У цьому році конференція відбулася **25–26 квітня** в м. Тернополі. У 2013 році у рамках всеукраїнської науково-практичної конференції у м. Тернополі було проведено засідання круглого столу «Довкілля і здоров'я» в м. Києві. Під час засідання були обговорені питання:

1. Гігієнічна оцінка атмосферного повітря, води, ґрунту та утилізації промислових і комунальних відходів.
2. Оцінка ризику для здоров'я населення від негативного впливу чинників довкілля.

3. Радіаційна безпека та протирадіаційний захист населення.
4. Збереження здоров'я та гігієнічне забезпечення умов життєдіяльності дітей.
5. Екологічний моніторинг і прогнозування негативного впливу забруднення довкілля на здоров'я громадян.
6. Проблемні питання взаємодії людини із зовнішнім середовищем.
7. Участь громадськості у процесі прийняття рішень, що стосується довкілля.

18–19 червня у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» (м. Київ) відбулася Міжнародна конференція «Цілі збалансованого розвитку для України», під час якої було обговорено ситуацію у сфері охорони довкілля в Україні, негативні тенденції останніх років у природничій галузі та законодавстві, а також перспективи переходу України до збалансованого розвитку.

Серед організаторів конференції – Національна екологічна рада України, Представництво ПРООН в Україні, Національна академія наук України, Асоціація міст України, а також міністерства та відомства, які опікуються станом довкілля в Україні. Члени ВЕЛ активно долучилися до участі у заходах конференції, були запрошені у якості модераторів для ведення окремих секцій, круглих столів.

Учасниками Конференції були обговорені питання стану підземних та поверхневих вод, якості питної води, яку споживають українці, ситуацію із заповідниками та національними парками, підходи до розроблення та затвердження Генеральних планів міст, політику України на другому етапі Кіотського протоколу, стану сміттєзвалищ та поводження з побутовими відходами.

Протягом двох днів відбулися: відкрита дискусія щодо ситуації у природоохоронній сфері, презентація національного проекту «Чисте місто», представлення найновіших технологій очищення води, переробки небезпечних і побутових відходів, заходи з енергозбереження та кращі екологічно дружні практики бізнес-структур.

24–25 жовтня у Луганську в приміщенні Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля відбувся Національний форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». Організаторами Форуму виступили Всеукраїнська екологічна ліга, Центр міжнародних конвенцій та проектів, ТОВ «Медіа ДАК», Центр муніципальних технологій. Мета Форуму – розроблення рекомендацій для комплексного розв'язання муніципальних і регіональних проблем у сфері поводження з твердими побутовими відходами, сприяння співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, науки, бізнесу у цій сфері, формування нормативно-правової бази, реалізація екологічно дружніх, ресурсо- та енергоефективних технологій, сприяння залученню інвестицій та інновацій, налагодження та зміцнення міжнародного співробітництва, збереження довкілля, впровадження засад збалансованого розвитку в Україні.

У рамках Форуму були проведені конференційні заходи (круглі столи, семінари тощо), організовано презентаційно-ділову зону, де учасники мали можливість провести презентацію компанії, розповісти про сучасні технології

переробки відходів, встановити корисні бізнес-контакти, виставку «Управління відходами», на якій було представлено інформацію про підприємства, установи та організації, які працюють у сфері поводження з відходами, презентовано зразки товарів, виробів, інформаційні та рекламні матеріали на спеціальних виставкових стендах. Усім присутнім були презентовані громадська природоохоронна акція «Батарейкам – утилізація!» та національний проект «Чисте місто».

У рамках Форуму було підписано Меморандум про співпрацю між представниками провідних промислових підприємств, Луганською обласною радою, Луганською обласною державною адміністрацією та Міністерством екології та природних ресурсів України у сфері охорони навколишнього середовища.

У перший день Форуму учасники оглянули новий полігон твердих побутових відходів у м. Олександрівську. На другий день була організована екскурсія на Алчевський металургійний комбінат, де учасники мали змогу ознайомитися з сучасними технологіями зменшення викидів забруднюючих речовин в навколишнє середовище.

Учасники Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» ухвалили Резолюцію, в якій, зокрема, запропонували:

1. Звернутися до Президента України з пропозицією оголосити 2014 рік Роком збалансованого розвитку та збереження довкілля.

2. Рекомендувати Верховній Раді України провести парламентські слухання «Формування нової політики поводження з відходами в Україні» та ухвалити закони України, що стосуються цих питань.

3. Кабінету Міністрів України в найкоротший термін доопрацювати та затвердити Програму поводження з відходами в Україні.

4. Органам виконавчої влади, місцевого самоврядування забезпечити доступ до інформації підприємствам, установам, організаціям, громадянам та їхнім об'єднанням про розташування місць чи об'єктів зберігання і видалення відходів, їхній вплив на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

Крім участі у наукових заходах всеукраїнського рівня кожна обласна організація проводить наукову роботу на регіональному рівні.

Наукова Рада **Вінницької ОО ВЕЛ** займається розробкою програм збереження біорізноманіття, збільшення ПЗФ Вінницької області, проводить наукове обґрунтування щодо створення нових заповідних територій, опікується питаннями розвитку екологічної освіти, поводження з ТПВ, підвищення рівня екологічної безпеки регіону.

Члени Вінницької ОО ВЕЛ брали участь у роботі круглих столів «Стан та перспективи розвитку альтернативної енергетики» (вересень) та столу «Екологічна безпека області» (жовтень), які були проведені за ініціативи управління внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю облдержадміністрації.

Експерти Наукової ради **Волинської ОО ВЕЛ** задіяні у підготовці матеріалів на проектування нового національного природного парку (НПП) «Західне Побужжя» на території порубіжних з Польщею районів Волинської

області (Любомльського, Володимир-Волинського та Іваничівського), на якій зосереджені унікальні природні ресурси, які потребують спеціального режиму природокористування. Створення парку дає можливість не лише оптимізувати природокористування на цій території, а й активізувати порубіжні зв'язки між нашими народами в справі розвитку міжнаціональної екологічної мережі та природоохоронної діяльності.

Проектована територія заповідання НПП «Західне Побужжя» має важливе природоохоронне, наукове, рекреаційне та історико-культурне значення. Географічне розміщення цієї території поздовж українсько-польського кордону робить цю частину НПП особливо цінною в складі екологічної мережі Всеєвропейського значення.

У вересні членами Наукової ради обласної організації виконано геоботанічне обстеження території колишньої військової бази під Заболотцями (Іваничівський район Волинської області).

У вересні–жовтні члени Наукової ради **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** спільно з Царичанським РО ВЕЛ і Царичанською райдержадміністрація почали підготовку наукового обґрунтування ландшафтного заказника державного значення «Приорільський» в межах Царичанського району, як першої черги до створення національного природного парку «Приорільський».

12 березня Луганська ОО ВЕЛ організувала роботу круглого столу «Екологічні проблеми Луганської області та шляхи їх розв'язання». Під час засідання учасники круглого столу обговорили такі питання: екологічні та соціально-економічні проблеми поводження з побутовими відходами в м. Луганську та Луганській області; шляхи поліпшення поводження з побутовими відходами на прикладі м. Луганську; стан водних ресурсів. Також відбулася презентація енерго- та ресурсозберігаючих технологій, які впроваджуються в м. Луганську. До участі у засіданні круглого столу були запрошені представники органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, науковці, представники громадськості та ЗМІ.

8 серпня в м. Одесі Наукова рада **Одеської ОО ВЕЛ** організували прес-конференцію на захист земель Нижньодністровського НПП. В конференції взяли участь провідні спеціалісти Одеського державного університету імені Мечникова, представники громадських організацій.

Голова Наукової ради Одеської ОО ВЕЛ М. В. Роженко розповів, що прокуратура Одеської області оскаржила вердикт суду першої інстанції, який відмовився скасувати рішення обласної ради про вилучення 158 га території заповідного урочища «Дністровські плавні» з природоохоронного фонду. Зпочатку передбачалося вилучити з природно-заповідного фонду 50–60 га земель з техногенним навантаженням (тобто на 100 га менше). Це ділянки, на яких проходить траса Одеса – Рені, розташовані прикордонний і митний пости, ряд інших об'єктів. Але потім на підставі висновку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (м. Київ) збільшили територію, що вилучається. Причому в неї були включені заплавні луки, що мають найважливіше значення для збереження і відновлення екологічної системи дельти Дністра. Там нерестяться риби і гніздяться птахи, занесені до Червоної книги України. Зокрема, прилітає на літо каравайка, або блискучий ібіс. Таких птахів

налічується всього 100 пар. З'ясувалося, що висновок Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління сфабрикований. Професор О. Смоляр заявила, що її підпис підроблений. Вчений не приїжджала в регіон і не проводила обстеження. Після з'ясування всіх фактів, О. Смоляр прибула в Нижньодністровський НПП і дала висновок про неможливість вилучення зазначених ділянок із заповідної зони.

Члени Одеської ОО ВЕЛ остерігаються, що землі будуть перепрофільовані і передані під забудову котеджними містечками, як це відбувається в Білгород-Дністровському районі.

Тернопільська організація вже багато років організовує і проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Довкілля і здоров'я». В цьому році вона відбулася 25–26 квітня. Метою конференції є узагальнення результатів досліджень про зміни життєдіяльності організму під впливом факторів довкілля та роль громадськості, владних структур у попередженні і усуненні негативних наслідків дії цих факторів. Наукова програма конференції передбачає розгляд таких питань: гігієнічна оцінка забруднення атмосферного повітря, води, ґрунту та в процесі утилізації промислових і комунальних відходів; оцінка ризику для здоров'я населення від негативного впливу чинників довкілля; радіаційна безпека та протирадіаційний захист населення; збереження здоров'я та гігієнічне забезпечення умов життєдіяльності дітей; фундаментальні механізми життєдіяльності організму у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем; вплив природних та антропогенних факторів на живі істоти; сучасні можливості захисту біосфери у контексті здоров'я людей; регіональні медико-екологічні проблеми і роль громадськості та владних структур в їх вирішенні; мікробіологічні аспекти забезпечення здоров'я людини та збереження довкілля; взаємодія владних структур і громадськості з метою збереження довкілля і здоров'я.

Харківська ОО ВЕЛ приділяє багато уваги розробці науково-обґрунтованих заходів по охороні довкілля, які постійно обговорюються вченими на круглих столах, семінарах, конференціях. Протягом 2013 року представники ОО ВЕЛ постійно брали участь у засіданнях науково-технічних рад Національних природних парків «Слобожанський», «Гомільшанські ліси» та «Дворічанський». Експерти обласної організації беруть участь в обговоренні актуальних проблем парків, впровадження новітніх розробок, здійснюють громадський контроль.

1 березня представники Харківської ОО ВЕЛ взяли участь у засіданні науково-технічної ради НПП «Гомільшанські ліси». До початку засідання для членів науково-технічної ради була проведена невеличка екскурсія і всім бажаючим показали пам'ятку природи – дуб черешчатий, яка нещодавно була облаштована працівниками парку.

На засіданні було розглянуто чимало питань, які на даному етапі виникли в роботі НПП «Гомільшанські ліси». Цікаво, що одним з найбільш обговорюваних питань було питання створення на території парку музею природи. Першим експонатом музею став подарунок обласної організації ВЕЛ – опудало качки, ще одним подарунком від ВЕЛ був кодоскоп.

4 квітня представники обласної організації брали участь у засіданні круглого столу «Екологічні аспекти видобутку сланцевого газу в Україні: проблеми та шляхи вирішення», яке відбулося в місті Харкові за ініціативи

громадського руху «Український вибір». В роботі взяли участь українські та міжнародні експерти з питань геології та екології, вчені, представники інститутів НАН України та провідних профільних вузів України, Російської Федерації, представники екологічних організацій, громадськості Харківського регіону.

Експерти та громадськість занепокоєні такими обставинами: метод гідравлічного розриву пласта для вивільнення природного газу несе загрозу серйозних непередбачених наслідків негативного впливу на навколишнє середовище, включаючи такі сейсмічні явища, як землетруси та зсуви, а також забруднення повітря, ґрунтів, поверхневих і підземних вод.

Фахівці та громадськість обговорили суть рішень, прийнятих з цього питання урядом України, чому ці рішення приймалися так поспішно і без проведення необхідних наукових досліджень, а головне – чому вони жодним чином не були донесені до народу України. За результатами роботи круглого столу в Харкові одноголосно була прийнята резолюція, яка буда направлена до влади та в ЗМІ.

В червні в м. Бердянськ відбулася традиційна міжнародна науково-технічна конференція «Екологічна і техногенна безпека. Охорона водного і повітряного басейнів. Утилізація відходів». Харківська ОО ВЕЛ виступила як співорганізатор даного заходу. В конференції взяли участь представники різних організацій з багатьох областей України та з-за кордону.

В листопаді науковці **Черкаської ОО ВЕЛ** розробили експертний висновок щодо результатів аналізів поверхневих вод Кременчуцького водосховища за 2013 рік, які були надані Черкаським обласним центром з гідрометеорології, Черкаським регіональним управлінням водних ресурсів, Державною екологічною інспекцією у Черкаській області, ПАТ «Азот», головним управлінням Держсанепідслужби у Черкаській області та КП «Черкасиводоканал». В експертному висновку надано оцінку достовірності результатів аналізів поверхневих вод, встановлено причини розбіжностей у показниках та визначено причини перевищень значень ГДК за міддю та інших забруднюючих речовин.

Науковці **Чернігівської ОО ВЕЛ** провели експедиційні дослідження у Ріпкинському та Семенівському районах з членами місцевих осередків з метою дослідження фіторізноманіття та екопросвітницької роботи серед місцевого населення. У весняно-літній період в Ріпкинському районі функціонує екологічна стежка «Первоцвіти» на базі Семаківської ЗОШ.

ПРАКТИЧНІ ПРИРОДООХОРОННІ АКЦІЇ

Обласні організації активно беруть участь у всіх акціях Ліги, залучаючи до цієї роботи різні версти населення, державні органи влади, інші громадські організації. А також, в окремих областях започатковані регіональні природоохоронні заходи.

Лютий–березень – щорічна всеукраїнська акція «Первоцвіт», в ході якої проводилася еколого-просвітницька та пропагандистська робота щодо роз'яснення важливості збереження первоцвітів серед учнів, молоді, пересічних громадян; розповсюджувалися листівки, наклейки, методичні поради щодо збереження первоцвітів. До Міністерства екології та природних ресурсів України,

Міністерства внутрішніх справ України, обласних та міських управлінь охорони природи та внутрішніх справ надіслано листи з пропозиціями щодо посилення контролю за збереженням та охорони ранньоквітучих рослин. З представниками правоохоронних органів здійснювалося патрулювання членами ВЕЛ та ВДС «Екологічна варта», в ході якого вилучалися букети первоцвітів та складалися протоколи на порушників закону. В навчальних закладах проведено бесіди на уроках, серед батьків і населення, тематичні вікторини, конкурси листівок, виступи міні-театрів, лекторських груп тощо.

Акція «Первоцвіт» має широке поширення серед членів **Волинської ОО ВЕЛ**. Щороку, з середини лютого до кінця травня у Волинській області, як і в інших областях України, відбувається торгівля рідкісними видами ранньоквітучих, ендемічних, реліктових рослин. Більшість з них знаходяться під загрозою знищення та занесені до Червоної книги. Членами організації організовані патрулі та рейди щодо запобігання продажу первоцвітів. В цьому році було здійснено понад 28 рейдів в райони області.

В цьому році під час акції «Первоцвіт» членами **Черкаської ОО ВЕЛ** було зосереджено всі зусилля на просвітницькій роботі: проведені засідання дискусійного клубу «Збережи первоцвіти», розповсюдженні агітаційні газети та листівки по всіх корпусах вищих навчальних закладів.

Чернігівська ОО ВЕЛ. Під час акції «Первоцвіт» пройшли рейди по виявленню незаконної реалізації ранньоквітучих рослин, ботанічні екскурсії для учнів та студентів. Проведено дослідження поширення весняних ефемероїдів на Чернігівському Поліссі, роз'яснювальну роботу серед місцевого населення. Акція успішно пройшла в Чернігівському МО, РО, Ріпкинський РО. Здійснено рейди у зелені зони та по ринках для перевірки дотримання природоохоронного законодавства.

Членами **Київської міської організації ВЕЛ** та КМО ВДС «Екологічна варта» в рамках акції «Первоцвіт» проведено міський конкурс листівок-звернень на захист первоцвітів. Проведено масові тематичні заходи просвітницького та інформаційного змісту. Спільно з управлінням охорони навколишнього природного середовища в місті Києві проводились рейди в місцях продажу ранньоквітучих квітів.

Березень – акція «Посади своє дерево».

Члени **Вінницької ОО ВЕЛ** кожен рік опікуються власноруч висадженими деревами: облаштовують територію навколо, прибирають, при необхідності насаджують нові сажанці дерев.

«Посади своє дерево» – традиційна акція для **Волинської організації**. Кожен рік члени обласної організації, залучаючи молодь прибирають паркові зони та висаджують дерева.

Навесні члени **Чернівецької ОО ВЕЛ** провели регіональну акцію «1000 дерев рідному місту», під час якої були висаджені дерева та кущі в різних районах м. Чернівців.

Акція «Посади своє дерево» активно проходить і в **Київській МО ВЕЛ**. Залучаючи шкільні осередки КМО ВДС «Екологічна варта», діти разом з

дорослими саджають дерева, кущі, квіти на пришкільних ділянках. Восени та навесні ліговці, вартівці Шевченківського та Святошинського районів проводять роботи по благоустрою парку «Нивки», а Голосіївського району – Голосіївського лісу.

Квітень-вересень – акція «**Амброзія небезпечна рослина**».

В рамках акції «Амброзія небезпечна рослина» членами **Кіровоградської ОО ВЕЛ** розроблена екологічна програма «Амброзія – небезпечна рослина, вести боротьбу треба усім разом», з метою її інтеграція у плани соціально-економічного розвитку Кіровоградського регіону. Ця програма працює вже більше 4 років.

З метою поінформованості населення щодо поширення захворювань, пов'язаних з пилком амброзії **Черкаською ОО ВЕЛ** в 2013 році було видано додатковий тираж листівки «ОБЕРЕЖНО, АМБРОЗІЯ».

Грудень – акція «**Збережи ялинку**».

Всі обласні організації ВЕЛ підтримали цей захід. В школах проведено конкурси «Замість ялинки – зимовий букет». Членами Ліги та Варті розповсюджуються листівки, звернення до населення щодо захисту хвойних дерев. В деяких областях членами нашої організації разом з громадськими інспекторами здійснювалося патрулювання у місцях вирубки зелених красунь та місцях незаконного продажу.

В рамках акції «Збережи ялинку» **Овідіопольський РО ВЕЛ** (Одеська обл.) підвів підсумки конкурсу «Замість ялинки – зимовий букет». На конкурс було представлено більше 123 роботи. Протягом місяця діяла виставка кращих робіт. Переможці та активні учасники акції отримали грамоти та подарунки. Фінансову підтримку в проведенні акції «Збережи ялинку» надав заступник голови районного осередку Г.Є. Політі.

У грудні **Чернігівська ОО ВЕЛ** провела міський конкурс «Замість ялинки – зимовий букет», до якого активно залучена студентська та учнівська молодь. Було представлено понад 100 робіт.

Під час рейдів члени **Севастопольської МО ВЕЛ** на Приморському бульварі виявили новорічні «прикраси» – в вазонах на стовпах були розвішані гілочки, які при ретельному розгляді виявилися гілки рослини тис ягідний. Тис ягідний занесений до Червоної книги України і крім того, вважається потенційно небезпечним, оскільки майже у всіх частинах містить отруйний алкалоїд таксин. З'ясувалося, що дерева, з яких були зрізані ці цінні «прикраси», розташовані тут же на Приморському бульварі – біля будівлі Інституту біології південних морів.

Знайшли підтримку природоохоронні акції ВЕЛ: «Громадська інвентаризація зелених насаджень у парках, скверах, на прибудинкових територіях», екологічна експедиція «Громадський контроль за станом природно-заповідного фонду».

Кожного року осередки ВЕЛ активно відзначають Всесвітній день водних ресурсів (22 березня).

Вже традиційно у березні **Дніпропетровська ОО ВЕЛ** до Всесвітнього дня води проводить засідання круглого столу за участю представників органів виконавчої влади, науковців, громадських організацій екологічного спрямування у приміщенні Дому природи.

Одеська ОО ВЕЛ. *Овідіопольський районний осередок ВЕЛ* 20 березня відбулося засідання круглого столу, присвяченого Всесвітньому дню води.

Мета заходу – активізувати та привернути увагу спільноти до проблем охорони вод, раціонального використання водних ресурсів. В рамках заходу відбулося обговорення екологічних проблем водних об'єктів Овідіопольського району та шляхів їх збереження; презентація діяльності клубу любителів природи Йосипівської ЗОШ зі збереження малих річок Овідіопольщини; засідання районного молодіжного Водного Парламенту; виступ екологічного театру моди; виставка домашніх улюбленців; екскурсія на Барабойську водонасосну станцію.

У роботі круглого столу взяли участь педагоги та учнівська молодь Овідіопольського району, представники громадських організацій, депутати Овідіопольської райради, співробітники Одеського зоопарку.

До Всесвітнього дня водних ресурсів члени **Тернопільської ОО ВЕЛ** організували тематичні вечори про воду, значенню її в житті людини і охороні водних ресурсів в Україні і на планеті в цілому для студентів Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського.

У березні **Чернівецька ОО ВЕЛ** провела виховний захід «Вода – основа життя на Землі», присвячений Дню Води.

В приміщенні обласної бібліотеки для юнацтва ім. В. Симоненка **Черкаська ОО ВЕЛ** 19 березня організувала засідання екологічної студії «Вода – блакитний скарб», присвячене Всесвітньому дню водних ресурсів. В засіданні взяли участь понад 47 студентів. Були розглянуті питання збереження та раціонального використання води, стан питної води в Черкаській області.

Перед студентами виступили представники КП «Черкасиводоканал»: фахівець зі зв'язків з громадськістю Сич О. О., інженер-мікробіолог Петрова І. В., голова Черкаської ОО ВЕЛ Фоміна Н. М.

В кінці заходу для присутніх була проведена екологічна вікторина, за результатами якої найбільш активні учасники отримали подарунки. Від обласної організації ВЕЛ бібліотеці вручили «Екологічний атлас України» та книгу «Заповідна Черкащина», яка була видана у 2012 році.

Також заходи до святкування Всесвітнього дня водних ресурсів були організовані і в Черкаському державному технологічному університеті з проведенням конкурсів та обговорення проблем води.

Спільно з іншими громадськими організаціями Черкаська ОО ВЕЛ організувала круглий стіл «Вплив ПАВ на якість природної води» за участю представників влади, науковців та громадськості.

Активно відзначається День довкілля.

Вінницька ОО ВЕЛ активно відзначала День довкілля. Протягом квітня відбувалися заходи, приурочені до Дня Землі та Дня довкілля.

З 1 по 20 квітня включно у м. Вінниці тривала акція «Учнівська молодь Вінниці – За чисте довкілля», під час якої студенти вищих навчальних закладів,

коледжів, Вінницьких центрів професійно-технічної освіти прибирали та упорядковували місця відпочинку жителів міста, парки, сквери, дитячі, спортивні та господарські майданчики, прибережні захисні смуги річок, лісосмуги та підпорядковані навчальним закладам території. Загалом у весняному прибиранні міста взяли участь близько тисячі студентів.

13 квітня обласна організація ВЕЛ спільно з працівниками ПрАТ «ПриватБанк», Державною екологічною інспекцією у Вінницькій області провели впорядкування території між проїжджою частиною Хмельницького шосе та лісовим масивом «Лісопарк» у м. Вінниця. Побілено дерева на узбіччі дороги і прибрано від сміття та опалого листя алею, що тягнеться від Хмельницького шосе до вулиці В. Порика. В акції взяли участь понад 120 чоловік, учасниками акції зібрано 13 м³ побутових відходів.

Було організовано впорядкування території схилу над річкою Південний Буг (від Військово-медичного центру ВПС України до Вінницької обласної психоневрологічної лікарні імені Ющенка). В акції взяли участь 200 чоловік. Учасниками акції зібрано 115 пакетів сміття, об'ємом по 0,12 м³ кожний.

18 квітня студентами Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу проведено благоустрій території півострову «Бригантина» (по вулиці Чорновола). До акції було залучено 60 чоловік, зібрано 160 пакетів сміття, об'ємом по 0,1 м³ кожний.

З 13 по 24 квітня із залученням студентів Вінницького національного аграрного університету проведено масштабне впорядкування території лісопосадки в напрямку село Агрономічне, Ботанічного саду та прилеглої території по вулицям Пирогова і Стахурського. В акції взяли участь 2866 студентів та 621 осіб професорсько-викладацького складу. Результатом спільних зусиль станом на 24 квітня прибрано 49,6 га прибудинкових територій, 3,9 га парків та скверів, 12 км вулиць та доріг, висаджено 1020 дерев, 2723 кущів, 1418 м² газонів та 990 м² квітників. Площа очищених від сміття берегів водойм становить 17351 м². Учасниками акції прибрано територію братської могили, ліквідовано несанкціоноване сміттєзвалища з території Ботанічного саду та вивезено 33,6 м³ твердих побутових відходів. В цілому, молодь досить позитивно віднеслась до наведення порядку, і, сподіваємося, такі спільні акції допоможуть не лише зробити місто чистішим, а й виховувати бережливе ставлення до довкілля рідного краю.

Волинська ОО ВЕЛ в рамках відзначення дня довкілля провела семінар «До чистих джерел» (22-23 квітня) в Луцькому інституті розвитку людини. На семінарі було презентовано конкурс «До чистих джерел», який вже кілька років проводить ВДС «Екологічна варта» спільно з Мінприроди України. У заході взяли участь понад 50 осіб.

Дніпропетровська ОО ВЕЛ. До Дня Землі було проведено суботники на території заказника «Лівобережний», в якому взяли участь члени обласної організації та міського осередку ВЕЛ, студенти ВНЗ, мешканці району. Для дітей та молоді були організовані тематичні конференції, лекції у приміщеннях районних бібліотек м. Дніпропетровська.

У квітні **Львівська ОО ВЕЛ** провела заходи до Дня довкілля: 120 студентів різних спеціальностей Інституту екології, природоохоронної діяльності та

туризму ім. В. Чорновола протягом тижня прибирали парк «Шевченківський Гай» і висаджували дерева на території РЛП «Знесіння» у Львові.

м. Київ. До Дня довкілля ВЕЛ організувала рід інформаційно-просвітницькі заходів, спрямованих на захист довкілля. 20 квітня члени ВЕЛ на Бессарабській площі проводили роз'яснювальну роботу з дітьми та молоддю щодо необхідності роздільного збирання побутових відходів, відмови від використання поліетиленових пакетів, екологічні ігри для дітей. Був організований майстер-клас зі створення екологічних торбинок з натуральних матеріалів. На вечір всі учасники разом із перехожими громадянами склали з пазлів картину на асфальті «Прибери планету» розміром 36 м².

Проект «Громадська інвентаризація та моніторинг стану водних об'єктів в Україні»

В рамках цього проекту **Дніпропетровська ОО ВЕЛ** продовжили роботи з відновлення джерел області. А також започаткувала проведення обліку сучасного стану водних об'єктів селитебних територій

Четвертий рік поспіль *Овідіопольський РО ВЕЛ* та ВДС «Екологічна варта» (Одеська обл.) провели конкурс «Врятуй свою річку».

25 лютого на базі Барабойської ЗОШ Овідіопольського району в рамках проекту «Громадська оцінка та моніторинг стану водних об'єктів в Україні» відбулося засідання круглого столу на тему: «Екологічний стан водних об'єктів Овідіопольського району»

На засіданні було обговорено екологічні проблеми малих річок Овідіопольського району – Барабой, Скуртянки, Аккаржанки, Дальник. Авксентьева О. М., голова Одеської ОО ВЕЛ розповіла про діяльність ВЕЛ та ВДС «Екологічна варта» у сфері збереження водних об'єктів. Переможці екологічних конкурсів отримали грамоти та подяки Одеської ОО ВЕЛ, видання ВЕЛ. Учасників круглого столу привітав екологічний театр «Крапелька» з яскравим виступом.

Кампанія «Година Земля»

Всеукраїнська екологічна ліга вже декілька років активно підтримують Всесвітню кампанію «Година Землі». Година Землі має на меті продемонструвати урядам країн світу, бізнес організаціям та людям, що дії проти глобального потепління не тільки необхідні, але й можливі. Година Землі була започаткована в Сіднеї (Австралія) в 2007 році, вже через рік ця подія стала світовою екологічною ініціативою, до якої долучилося більше 100 мільйонів людей у 35 країнах світу, а в 2009 р. Україна, разом зі 126 іншими країнами світу, також долучилася до всесвітньої акції Година Землі! Ця акція проходить щорічно в останню суботу березня з 20:30 до 21:30 за місцевим часом.

У 2013 році «Година Землі» відбулася на тиждень раніше: не в останню суботу березня, а в передостанню (23 березня). Це пов'язано з тим, що багато країн в ніч з 30 на 31 березня переведуть годинник на літній час.

ВЕЛ активно підтримала проведення цієї кампанії та організувала кампанію по залученню до акції свої осередків та представництв в регіонах України.

Черкаська ОО ВЕЛ до до Всесвітньої години Землі 23 березня організували роботу екологічної платформи «Мій хрок – твій крок!».

СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ІНШИМИ ГРОМАДСЬКИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ

Вже багато років Всеукраїнська екологічна ліга співпрацює з органами державної влади, з організаціями різного спрямування у сфері захисту довкілля.

На початку року члени ВЕЛ долучилися до підготовки документу «Громадська оцінка національної екологічної політики у 2012 році». Необхідність підготовки громадської оцінки екологічної політики була закріплена ще у 2010 році на законодавчому рівні відповідно до прийнятого Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». Підготовка документу була здійснена за ініціативи Національної екологічної ради України. Робоча група з підготовки «Громадської оцінки національної екологічної політики за 2012 рік» об'єднала національні та місцеві громадські організації, представників наукових установ, громадських рад при обласних управліннях охорони навколишнього природного середовища та екологічної інспекції.

Документ представляє громадську оцінку реалізації державної екологічної політики у 2012 році, висвітлює проблемні питання інтеграції екологічної складової до галузевих та регіональних стратегій і програм, аналізує впровадження міжнародних проектів та виконання Україною конвенцій та угод у сфері збереження природи та участі громадськості у прийнятті рішень.

Презентація документу відбулася 19 квітня у приміщенні Верховної Ради України.

ВЕЛ постійно слідкує за станом еколого небезпечних об'єктів на території України. Це завод «Радикал» (м. Київ), Горлівський хімічний завод (м. Горлівка Донецької області), Домбровський кар'єр (м. Калуш Івано-Франківської області) тощо. Також протягом року до ВЕЛ надходять скарги, листи-звернення щодо аварій, незаконної діяльності, які можуть шкодити здоров'ю людей та погіршувати стан довкілля.

ВЕЛ протягом року зверталася кілька разів до Генпрокуратури з проханням втрутитися у ситуацію та перевірити законність дій працівників митної служби України, які зупиняли машини з небезпечними вантажем (мононітрохлорбензолом з території Горлівського хімічного заводу) та сприяти терміновому вивезенню за межі території України.

У серпні після аварії на ПАТ «Концерн Стирол» (м. Горлівка Донецької області) ВЕЛ звернулася до уряду та РНБО України з вимогою створення урядової комісії для проведення ретельної перевірки діяльності концерну «Стирол» з метою усунення наслідків техногенної аварії на підприємстві та прилеглих територіях. Також ВЕЛ наполягала на оприлюдненні офіційної інформації про ситуацію на підприємстві, стан довкілля та ймовірні ризики для здоров'я людей, які проживають поблизу від підприємства.

Вже багато років ВЕЛ співпрацює з бібліотеками різних рівнів: проводяться спільні заходи, надається допомога в оформленні стендів з літературою екологічної тематики, щороку Всеукраїнська екологічна ліга передає бібліотекам

українських міст і сіл України сотні екземплярів своїх видань, серед яких такі знані, як Екологічна енциклопедія, видання з серії Бібліотека ВЕЛ, журнали «Екологічний вісник» і реферативний «Екологія», а також нові видання українських науковців-екологів, видані за підтримки ВЕЛ.

Переважна більшість регіональних організацій Всеукраїнської екологічної ліги мають своїх представників в Громадських Радах при обласних державних екологічних інспекціях, обласних управліннях водного господарства тощо.

Представники **Вінницької ОО ВЕЛ** входять до складу Громадської ради при ОДА і обласної ради, Державної екологічній інспекції у Вінницькій області, є члени колегії Департаменту екології та природних ресурсів у Вінницькій області. Проводиться робота по співпраці з кафедрами екології та природничого спрямування технічного, аграрного, медичного, фінансово-економічного, педагогічного університетів, університету «Україна», технікумів і шкіл у напрямі розробки заходів щодо залучення студентської молоді до активної науково-дослідної та природоохоронної діяльності.

Голова організації Мудрак О. В. включений в Президію Громадської ради при Вінницькій облдержадміністрації, де очолює комітет з екології та аграрної політики (засідання проводяться два рази на місяць).

Члени Вінницької ОО ВЕЛ беруть активну участь у громадських слуханнях. В цьому році увага організації була зосереджена питаннях виділення земельних ділянок. Так, у квітні-травні відбулися громадські слухання щодо невиділення земельної ділянки на території лісопарку для нової амбулаторної клініки. Також представники обласної організації ВЕЛ брали участь у громадських слуханнях щодо ненадання дозволу та невиділення земельної ділянки на території промислової зони для спорудження заводу корпорації Монсанто з переробки ГМ насіння.

Важливим видом діяльності **Волинської ОО ВЕЛ** є проведення громадських слухань з екологічних проблем області. Активісти організації беруть участь у роботі громадської ради при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища області, громадської ради при Волинській обласній екологічній інспекції.

17 листопада проведено громадські слухання у м. Володимир-Волинському за проблемою створення нового національного природного парку «Західне Побужжя», де було зібрано більше 50 голів сільських рад та землекористувачів, які прийняли проект позитивно.

23 листопада члени Волинської ОО ВЕЛ взяли активну участь у громадських слуханнях «Екологічні проблеми Волині», що були проведені на рівні громадської ради при Волинській обласній екологічній інспекції.

12 липня в приміщенні Закарпатської облдержадміністрації відбулось розширене засідання комісії з питань екології та захисту навколишнього середовища громадської ради при Закарпатській облдержадміністрації та **Закарпатської ОО ВЕЛ**. Крім запланованих питань – забруднення атмосферного повітря в містах України, в тому числі правобережної її частини та міста Ужгорода та презентація «Стан забруднення атмосферного повітря міста Ужгорода та деякі шляхи його зниження», за ініціати́ви голови комісії

регіонального соціально-екологічного розвитку, ресурсного потенціалу та інвестицій (Лукши О. В.) розглянуто питання: 1. Про розробку «Екологічні та правові критерії вибору місць для будівництва МГЕС на гірських річках Карпат» (автори – члени Громадської ради при ОДА Станкевич О. І., Лукша О. В.); 2. Про створення експертної моніторингової групи «Екоєвро регіон».

Влітку голова Закарпатської ОО ВЕЛ В. Лобко як голова комісії з питань збереження довкілля громадської ради при Закарпатській ОДА був запрошений від імені ініціативної групи села Богдан на Рахівщині увійти до складу робочої групи з вивчення питання доцільності і правомірності проектування та будівництва міні ГЕС на річках Богдан і Щаул поблизу села. 14 липня відбулися загальні збори мешканців села Богдан та робочої групи з вивчення питання доцільності і правомірності проектування та будівництва міні ГЕС.

Як відомо, Богданська сільська рада намагалась відтягнути вирішення цього питання громадою, проводячи 13 червня громадські слухання з порушенням процедур проведення громадських слухань. Натомість, після нерезультативних громадських слухань виконком Богданської сільської ради прийняв рішення про формування робочої групи з «додаткового вивчення» проблеми міні ГЕС. І тут же розпочав активну кампанію у місцевих ЗМІ та на кабельному ТБ на підтримку проектування і будівництва 2-х міні ГЕС на території села. Ініціативна група громади, у складі 15 чоловік, відстоюючи інтереси більшості жителів Богдана, не лише збрала більше 900 підписів проти міні ГЕС у селі, але й звернулась до профільних комісій громадської ради при ОДА за консультаціями.

На зборах були присутні понад 20 запрошених фахівців, урядовців. Переважна більшість виступаючих наводили вагомі аргументи проти проектування і будівництва міні ГЕС. Збори у кількості 380 чол. одноголосно прийняли рішення проти надання дозволу на проектування і будівництво міні ГЕС на річках Богдан і Щаул. А також — переважною більшістю проголосували за виявлення недовіри Богданському сільському голові Ференцу П. П., мотивувавши своє рішення тим, що сільський голова перестав захищати інтереси громади.

Луганська ОО ВЕЛ активно налагоджує співпрацю з місцевими органами влади (Луганською облдержадміністрацією, Луганською міською радою, КП «Луганський центр утилізації відходів»). Протягом року до роботи обласної організації залучалися науковці вищих навчальних закладів, освітяни.

Одеська ОО ВЕЛ активно співпрацює з іншими громадськими організаціями області та органами влади. Є активним членом Громадської ради при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Одеській області (до повної ліквідації установи). Члени організації – активні учасники засідань громадської ради при обласній державній екологічній інспекції, інспекції Південно-Західного регіону Чорного моря, науково-технічної екологічної громадської ради при управлінні екологією та розвитку рекреаційних зон м. Одеси.

Члени Одеської ОО ВЕЛ взяли участь в урочистому відкритті сонячної електростанції «Дунайська» поблизу біля міста Арциз Одеської області. Станом на кінець травня станція «Дунайська» виробила вже більше 20 000 мегаватт-годин «чистої» електроенергії, що дозволило уникнути викидів 17 тисяч тонн вуглецю в

атмосферу. Загальна потужність сонячної електростанції «Дунайська» складає 43,14 МВт.

Члени **Тернопільської ОО ВЕЛ** взяли участь у засіданні громадської ради при Державній екологічній інспекції в Тернопільській області, що було присвячено питанням видобутку сланцевого газу методом гідророзриву пластів (крекінг). Засідання проводилося з участю засобів преси і телебачення.

Харківська ОО ВЕЛ співпрацює з державними та громадськими організаціями, науковими і технічними установами Харківщини, які займаються екологічними проблемами. Харківська ОО ВЕЛ організувала громадську приймальню, куди зверталися громадяни зі своїми проханнями та повідомленнями про правопорушення. Активісти обласної організації ВЕЛ надавали правову допомогу і надсилали відповідні запити, листи до органів державної влади та місцевого самоврядування, Державну екологічну інспекцію, Державну ветеринарну службу та ін. Запити містили актуальні питання та пропозиції щодо ведення та покращення природоохоронних заходів.

19 квітня голова Харківської ОО ВЕЛ взяв участь у нараді при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Харківській області. На засіданні були розглянуті питання необхідності проведення комплексних науково-екологічних експертних досліджень проекту на проведення перфорації виконання гідравлічного розриву пластів свердловини Біляївська 400 на газ та конденсат в Первомайському районі Харківської області, а також створення робочої групи з залученням представників обласних громадських організацій.

Харківська ОО ВЕЛ є ініціатором проведення громадських слухань, громадських екологічних експертиз проектів будівництва та реконструкції в Харкові та області, що дозволяє населенню отримати достовірну інформацію про вплив роботи підприємств на навколишнє середовище. На початку червня обласна організація ВЕЛ провела громадську еколого-експертну оцінку проектної документації щодо виконання робіт з випробування і інтенсифікації припливу на свердловині Біляївська 400 Павлівсько-Світлівської ділянки надр в Первомайському районі Харківської області як складову частину наукової еколого-експертної оцінки.

У серпні-жовтні фахівцями ВЕЛ із залученням експертів була проведена громадська еколого-експертна оцінка екологічного стану частини Юзівської ділянки, що розташована на території Харківської області. Основною метою оцінки є визначення меж та комплексне дослідження ділянок та об'єктів, які мають важливе природоохоронне, рекреаційне, культурне, історичне значення, або є екологонебезпечними для максимальної мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище при проведенні геологорозвідувальних робіт.

Слід відзначити, що вивченню підлягали не тільки існуючі об'єкти природно-заповідного фонду, а й об'єкти, які є потенційно сприятливими для майбутнього створення різноманітних природоохоронних об'єктів природно-заповідного фонду України та можуть бути заплановані для заповідання. Також були відзначені місця зростання червонокнижних рослин та перебування червонокнижних тварин або місця, які становлять особливу цінність для збереження та відтворення біорізноманіття. У звіті, який став результатом

еколого-експертної оцінки, детально розглянуті та нанесені на карту й інші об'єкти та регіони, які є небажаними для геологорозвідувальних робіт. До них відносяться: зони рекреації, місця традиційного відпочинку місцевих мешканців; місця поховань часів Великої Вітчизняної війни; наявність пам'яток археології та культури; території з підвищеним радіаційним фоном; розміщення сховищ небезпечних хімічних речовин (гексоген, пестициди, отрутохімікати та інші); розташування та характеристики полігонів твердих побутових та промислових відходів, худобомогильників; гідрогеологічні та гідрологічні особливості територій, на які може негативно впливати діяльність з видобутку газу ущільнених пісковиків; розміщення та характеристики очисних споруд стічних вод, які негативно впливають на стан забруднення водою.

Були зроблені висновки, що Юзівська ділянка (Балаклійський, Барвінківський та Ізюмський райони) має значний природоохоронний та рекреаційний потенціал, при чому частка природоохоронних та рекреаційних об'єктів є досить вагомою. На вказаній ділянці розташована розгалужена система екологічної мережі України, яка включає в себе Придонецький екологічний коридор загальнодержавного значення та декілька екокоридорів місцевого значення, проходить найбільша річка Східної України і найбільша притока р. Дону – р. Сіверський Донець. Територія даного регіону є потенційно сприятливою для майбутнього створення різноманітних природоохоронних об'єктів природно-заповідного фонду України, тому значне антропогенне навантаження на вказаний регіон є неприпустимим.

Також підкреслено, що промислове видобування газу пов'язане зі значним негативним впливом на довкілля і відноситься до екологонебезпечного виду діяльності, тому при визначенні ділянок для дослідно-промислової розвідки надр необхідно приділяти особливу увагу природоохоронним аспектам вказаної території.

У вересні голова Харківської ОО ВЕЛ С. Разметаєв відвідав відеоконференцію за участю керівництва Міністерства екології та природних ресурсів України на тему «Поводження з небезпечними відходами в Україні», організатором якої виступив Секретаріат Кабінету Міністрів України.

У грудні представники обласної організації взяли участь у круглому столі на тему «Пріоритетні напрямки планування природоохоронних заходів», метою якого був обмін досвідом працівників екологічних відділів органів місцевого самоврядування, підприємств, наукових організацій, контролюючих органів, навчальних закладів екологічного спрямування, а також надання інформаційно-консультаційних послуг у галузі охорони навколишнього середовища.

Голову Херсонської ОО ВЕЛ В. А. Ідаятова було назначено заступником керівника робочої групи по підготовці проекту плану дій з охорони навколишнього природного середовища Херсонської області на період до 2015 року, він також є керівник підгрупи громадсько-експертного супроводу.

Цю робочу групу було створено згідно з дорученням голови Херсонської ОДА від 11.03.2013 № 40-д, членами робочої групи призначено 18 керівників структурних підрозділів ОДА, територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Проект плану дій необхідно підготувати до 3 червня.

На початку березня відбулася зустріч заступника голови обласної державної адміністрації М. Мельник з громадськістю для обговорення питання функціонування Національного парку «Джарилгацький». У зустрічі взяли участь представники Херсонської ОО ВЕЛ: В. Ідаятов, голова обласної організації ВЕЛ, І. Бартчук, голова Скадовського РО ВЕЛ, члени ВЕЛ: В. Зеленов, Н. Возоловська.

Під час зустрічі голова Скадовської районної державної адміністрації Є. Устинов підкреслив, що є можливість відкоригувати Положення про Національному парку і в рамках правового поля вирішувати питання по землі. За його словами, в цьому році, як і раніше, будуть вирішуватися питання відкриття причалів, організації відпочинку на острові.

Жителі району, представники громадських організацій висловили своє бачення і надали пропозиції для вирішення питання, адже їх хвилює чи буде доступний для скадовчан острів, який нещодавно став Національним парком. Крім того, було акцентовано, що скадовчани і влада хочуть зберегти флору і фауну острова, залишити його доступним для всіх. Також громадськість подякувала керівництву області за те, що вони піклуються і захищають їх інтереси, забезпечують виконання чинного законодавства.

Підбиваючи підсумки зустрічі та заслухавши всіх присутніх, М. Мельник дав доручення створити робочу групу із залученням громадськості та рекомендував адміністрації Національного парку не перевищувати свої повноваження, повністю виконати Указ Президента України про створення Національного парку «Джарилгацький».

Всі четверо представників Херсонської ОО ВЕЛ були рекомендовані до складу робочої групи з питань розвитку НПП «Джарилгацький» при Херсонській ОДА.

За рекомендацією правління Херсонської ОО ВЕЛ Скадовський РО ВЕЛ уклав Угоду про співпрацю з керівництвом Національного природного парку «Джарилгацький». Угодою передбачено співпрацю у конкретизації Положення про даний НПП, спільному розгляді пропозицій стосовно меж НПП, аналізі різних пропозицій щодо діяльності НПП «Джарилгацький». Навколо цього НПП останнім часом склалася напружена ситуація у зв'язку з висуненням деякими групами громадськості вимог відмінити Указ Президента України про його створення.

Члени Херсонської ОО ВЕЛ взяли участь у громадських слуханнях з питань взаємодії управлінських структур у попередженні надзвичайних стихійних ситуацій, які відбулися 27 вересня в Херсонському облуправлінні водних ресурсів. На слуханнях виступив голова організації В. Ідаятов з аналізом природних, техногенних та управлінських факторів, що впливають на підтоплення і затоплення на території області.

Прийняті рішення мають скерувати управлінців, керівників владних структур, наукових інституцій на більш глибоку прогнозовану роботу та моделювання ефективних дій на випадок стихійного лиха враховуючи досвід західних та Одеської областей.

Представники **Черкаської ОО ВЕЛ** входять до складу Громадської ради при ОДА та Державної екологічній інспекції у Черкаській області. Проводиться робота по співпраці з кафедрами екології та природничого спрямування

Черкаського державного технологічного університету, Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, технікумів і шкіл у напрямі розроблення заходів щодо залучення студентської молоді до активної науково-дослідної та природоохоронної діяльності.

Голова Черкаської ОО ВЕЛ Фоміна Н. М. є головою Громадської ради при Державній екологічній інспекції у Черкаській області.

Чернігівська ОО ВЕЛ співпрацює з Мезинським НПП, Чернігівським національним педагогічним університетом, Ніжинським державним університетом, Центрами позашкільної роботи з дітьми та молоддю, департаментом екології Чернігівської ОДА, Деснянським водним басейновим управлінням.

Севастопольська МО ВЕЛ спільно з іншими екологічними громадськими організаціями вже кілька років веде боротьбу проти діяльності ТОВ «Суеста» та інших господарюючих суб'єктів, які ведуть протиправне інтенсивне видобування морського піску в акваторії Севастополя в районі заповідного природного аквального комплексу «Мис Фіолент». Таке видобування може призвести до ліквідації пляжних берегових зон на Чорноморському узбережжі України, і як наслідок, до екологічної катастрофи – загибелі Чорного моря.

В даний час ТОВ «Суеста», незважаючи на рішення Севастопольської міської ради №3692 від 12.09.2012 р. про заборону видобування піску в Севастопольській частині акваторії Чорного моря всім господарюючим суб'єктам, продовжує здійснювати видобування піску в Севастопольській частині акваторії Чорного моря. Севастопольської прокуратурою за вказаними фактами порушено кримінальні справи.

На жаль, власними силами екологічним організаціям впоратися з проблемою припинення видобування піску не вдається. Тому в вересні Севастопольська МО ВЕЛ спільно з екологічними громадськими організаціями міста звернулася до міжнародного співтовариства з проханням підтримати практичними діями ініціативу громадських екологічних організацій та Севастопольської міської ради, яка 17 вересня прийняла на сесії рішення про звернення до КМУ, Верховної Ради України з пропозицією «розробити і прийняти нормативні документи про заборону видобування піску в акваторії Чорного моря держави Україна, вжити всі можливі заходи по фактичному припиненню діяльності з видобування піску в Чорному морі».

РЕГІОНАЛЬНІ ЗАХОДИ

Обласні організації ВЕЛ започатковують свої регіональні заходи, ініціюють проведення заходів різних рівнів (регіональних, міжрегіональних тощо).

З початку року активісти **Вінницької ОО ВЕЛ** запровадили щомісячний показ серії екофільмів у м. Вінниці.

У лютому–березні члени Вінницької ОО ВЕЛ взяли активну участь в акції по збиранню коштів на придбання кормів для собак або кормів для собачого притулку «Планета» (м. Вінниця). По закінченню акції на зібрані гроші були придбані необхідні речі для притулку тварин.

Представники обласної організації ВЕЛ брали участь у розробці й експертизі «Програми охорони тваринного світу та регулювання чисельності безпритульних тварин у м. Вінниці на 2013–2020 рр.».

У квітні-травні члени організації брали участь у обласній акції «Зробимо Вінниччину чистою» спільно з ГО «Пласт».

У квітні-травні провели екологічну акцію «Чисте місто починається з чистого двору» для представників громадського сектору Вінниччини. Під час акції відбулося збирання твердих побутових відходів (ТПВ) та висадження дерев. Було проведено майстер-клас по сортуванню ТПВ на корисні фракції (скло, пластик, макулатуру, метал). До проведення акції були запрошені всі бажаючі, кому не байдужий екологічний стан області.

20 квітня була проведена спільна акція «Майбутнє лісу в твоїх руках» з Державною екологічною інспекцією у Вінницькій області та учнівським лісництвом «Зелений світ». Саджанці модрини були виділені ДП «Вінницьке лісове господарство».

Вінницька ОО ВЕЛ виступила одним із організаторів танцювального екофестивалю «Ритм планети», що відбувся у вересні в м. Вінниці. Метою фестивалю було об'єднання кращих танцюристів різних стилів і жанрів з усієї України та зарубіжжя в єдиному танці всіх часів і народів на захист природи!

Під час фестивалю відбулися різноманітні творчі пізнавальні заходи: театралізовані танцювальні постановки колективів на тему «Захисти природу»; майстер-класи з танцю від кращих хореографів для учасників і гостей фестивалю; круглі столи з екологічних проблем та шляхів їх вирішення; презентації альтернативних методів енергозбереження, очищення води, утилізації шкідливих відходів і хімічних сполук; виставка творчості майстрів ручної роботи на тему «Пластик – бомба уповільненої дії»; фотовиставка «Що ми залишимо нашим дітям?»; виставка екологічних товарів і послуг; масова театралізоване танцювальна постановка «Вода – це життя» (набережна «Рошен»).

В травні **Волинська ОО ВЕЛ** провела акцію «Дикорослі харчові та отруйні рослини Волині».

В травні–червні члени **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** спільно з іншими громадськими організаціями та представниками вищих навчальних закладів розробляли екологічні маршрути в створених заповідних територіях.

Вже декілька років активісти обласної організації допомагають зоозахисним організаціям: проводять інформаційно-просвітницькі заходи, збирають добровільні внески, шукають нових господарів для безпритульних тварин тощо. В цьому році був проведений великий захід «Безпечне місто для людей та безпритульних тварин», де обговорювалися питання поводження з безпритульними тваринами у великих містах.

У вересні, жовтні головою **Донецької ОО ВЕЛ** В. Павлович були проведені лекцій «Екологічні проблеми Донецької області» та «Освіта в інтересах збалансованого розвитку» для вчителів екології та природничих наук в обласному інституті підвищення педагогічної освіти.

21 листопада в м. Артемівську **Донецька ОО ВЕЛ**, департамент екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації провели семінар «Роль екологічної інформації в освіті населення в інтересах сталого розвитку» для

бібліотек Артемівського та Краснолиманського районів. Метою семінару була консолідація зусиль міських і районних бібліотек цих районів, представників місцевої влади у вирішенні проблем формування екологічної культури в освіті населення в інтересах освіти для збалансованого розвитку. У семінарі взяли участь директори та завідувачі районних, сільських та селищних бібліотек (26 представників), представники міської та районної Артемівських держадміністрацій, громадських організацій. Під час заходу учасникам були презентовані видання ВЕЛ, всім бібліотекам були передані безкоштовні набори природоохоронної літератури.

Членів Донецької ОО ВЕЛ запрошують до участі у різних заходах як членів журі: регіональні конференції «Ковиловий степ» (травень) та «Здоров'я та екологія» (жовтень), конкурс екологічного фото (листопад).

В кінці вересня активісти організації відвідали регіональний семінар «Підтримка зусиль з розробки регіональних планів заходів з адаптації до зміни клімату». Впродовж двох днів була організована робота інтерактивного форуму. Під час заслуховування доповідей науковців, фахівців та представників громадськості, а також під час роботи у групах, учасникам семінару вдалося проаналізувати низку чинників, що впливають на формування клімату в регіоні. Окремим завданням було напрацювання рекомендацій щодо практичних заходів адаптації до зміни клімату саме зусиллями органів місцевої влади та місцевого самоврядування. Практично усіма учасниками семінару зазначалось, що обов'язковою умовою досягнення бажаних результатів при адаптації усіх складових життєдіяльності жителів Донеччини до зміни клімату є активна і якомога ширша участь громадянського суспільства. Усі напрацьовані під час інтерактивної частини семінару рекомендації та висновки місцевих органів влади будуть використані для розробки регіонального плану дій з адаптації до зміни клімату для Донецької області.

Протягом року спільно з БФ «Зоозахист», БФ «ПФ» активісти Донецької ОО ВЕЛ брали участь у регіональній акції «Допомога безпритульним тваринам» (координатор Жижко Г. М.).

Вже кілька років Донецька ОО ВЕЛ піднімає питання про незаконне видобування кам'яного вугілля. Ведеться постійна боротьба проти незаконних кар'єрів та копанок із видобування кам'яного вугілля. Організуються рейди перевірок, виступи пресі, ведеться роз'яснювальна робота з місцевим населенням.

Протягом року **Закарпатська ОО ВЕЛ** активно проводила екологічну акцію «Здай макулатуру – збережи дерево» (ініціатор О. Химич). Акція проходила протягом чотирьох місяців – з початку серпня по кінець жовтня. Результат акції – зібрано 8340 кг макулатури, від здачі макулатури отримано 5838 грн, на які було придбано дерев та кущі для садіння.

26 жовтня о 9.30 в Партерному сквері – сквері за ОДА (м. Ужгород), учасники акції висадили дерева та кущі, що були придбані на отримані кошти. Від тепер сквер за ОДА прикрашатимуть такі дерева, як: по одному екземпляру – гінкго білоба, метасеквойя, туя велетенська, мамонтове дерево; по два екземпляри – магнолія Суланжа, шовковиця плакуча; по три екземпляри – каштан їстівний, який, доречі, не пошкоджується шкідниками. Окрім того, висаджено такі кущі:

бересклети (3 шт.), барбарис Юліана (7 шт.), форзіція (9 шт.), плющ Беттеркап (30 шт.).

Зібравши 8340 кг учасники акції врятували 140 дерев, адже 1000 кг переробленої макулатури рятує в середньому 17 дерев. Як виявилось спільно можна зробити багато корисних справ, як для довкілля в глобальному аспекті, так і в локальному, а саме для озеленення Ужгорода і позитивних змін в свідомості мешканців.

Наступним кроком було висадження дерев, а саме сакури-пурпурнолистої по вулиці Грушевського 35 та допомога в створенні парку на території дитячого садочку №29 на прохання керівників садочку.

Місця оновлення зелених насаджень в обов'язковому порядку були погоджені з відділом благоустрою Ужгородської міської ради.

Планується в майбутньому проводити акцію «Здай макулатуру – збережи дерево» регулярно.

19 березня представники **Житомирської ОО ВЕЛ** взяли участь у роботі круглого столу «Кому належать надра України?», де були розглянуті питання розробки ільменіт-титанових родовищ на Житомирщині.

12 березня **Луганська ОО ВЕЛ** провели круглий стіл «Екологічні проблеми Луганської області та шляхи їх розв'язання». У роботі круглого столу взяли участь представники місцевої влади (мер міста, начальник Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Луганській області, начальник управління Луганської міської ради з питань екологічної безпеки м. Луганська та ін.), науковці, представники громадських екологічних організацій, ЗМІ.

Влітку **Хмельницька ОО ВЕЛ** загостила увагу громадськості щодо можливого вилучення частини зеленої зони міста, що прилягає до пляжу під будівництво багатоповерхових житлових будинків. Згідно нового генплану міста ця територія вже була визначена як зелена зона і на цьогорічний День довкілля на цій території почав закладатися молодіжний парк (у міській газеті «Є» була розміщена стаття про закладання молодіжного парку).

8 жовтня у зв'язку з продовженням дій щодо зміни функціонального призначення ділянки біля пляжу у редакцію міської газети «Є» було направлено відкрите звернення від Хмельницької ОО ВЕЛ до громади міста про допомогу у відстоюванні території парку від забудови. Це звернення викликало викликало широке обговорення і в тому числі в інших ЗМІ.

В листопаді голова Хмельницької ОО ВЕЛ Н. Міронова та голова Наукової ради Т. Виговська виступили на засіданні постійних комісій з питань містобудування, земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища та з питань роботи житлово-комунального господарства, де вони звернулися із закликом не підтримувати будь-які пропозиції, спрямовані на зменшення природоохоронних територій та зелених зон міста, в тому числі і в районі міського пляжу. Після засідання Хмельницька ОО ВЕЛ направила меру міста, депутатам та управлінню архітектури та містобудування департаменту архітектури, містобудування та земельних ресурсів свої пропозиції до проекту містобудівної документації.

25 листопада у Будинку культури було проведено громадське обговорення цього питання і було прийнято рішення, у якому зазначено, що громада міста проти будівництва.

Після такого широкого обговорення та негативної реакції громади стало відомо, що 9 грудня на засіданні комісії з питань містобудування, земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища головним архітектором знов була винесена пропозиція (вже у вигляді проекту рішення міської ради) про зміну функціонального призначення цієї ділянки!

Ця пропозиція посилалася на 250 підписів хмельничан, які були за забудову території. Проте під чим підписувалися люди? Питання сформульовані таким чином: «Чи підтримуєте Ви забудову житлом території 2,2 га поряд з міським пляжем?» і через абзац «ЧИ ПІДТРИМУЄТЕ ВИ РЕМОНТ ТА РЕКОНСТРУКЦІЮ МІСЬКОГО ПЛЯЖУ?» Звичайно, що кожен хмельничанин підтримує останню пропозицію, але при чому тут перша? Активісти ВЕЛ вважають, що підписні листи, на які посилається головний архітектор, мають некоректний і провокаційний характер.

Хмельницька ОО ВЕЛ вже зібрала понад 300 підписів проти забудови зеленої природоохоронної зони міста, активісти продовжують шукати «залізних» аргументів, які унеможливили б зазіхання чиновників на зелені зони міста.

Члени **Черкаської ОО ВЕЛ** 19 березня взяли участь у засіданні круглого столу «Оцінка громадської участі та організацій громадянського суспільства в Україні».

26 квітня Черкаська ОО ВЕЛ організувала засідання екологічної студії в бібліотеці для юнацтва ім. В.Симоненка на тему «Благополуччя довкілля – наша мета». На засіданні обговорювалися питання участі громадських екологічних організацій у вирішенні екологічних проблем Черкащини.

26 квітня Черкаська ОО ВЕЛ (Фоміна Н. М., Шмиголь С. О.) організувала засідання екологічної студії в бібліотеці для юнацтва ім. В.Симоненка на тему «Благополуччя довкілля – наша мета». На засіданні обговорювалися питання участі громадських екологічних організацій у вирішенні екологічних проблем Черкащини. В кінці обговорення проведено презентацію акції «Батарейкам – утилізація» та інформаційний розгляд проблеми енергозбереження з анкетуванням учасників та забезпеченням всіх учасників буклетом про заощадження світла.

В цьому році Черкаська ОО ВЕЛ продовжила роботу в рамках акції «Громадський контроль вмісту ГМО в продуктах харчування». При проведенні акції керувалися методичними рекомендаціями щодо цієї акції. Були обрані 3 найменування продуктів, що планувалось перевірити на ДП «Укрметртестстандарт» (м. Київ), бо в Черкасах таких аналізів не здійснюють.

В акції взяли участь голова Черкаської ОО ВЕЛ Фоміна Н. М., голова ОО ВДС «Екологічна варта» Люлько С. В., студентка 2-курсу ЧДТУ Андріанова Т. О. та представники ЗМІ.

Спочатку учасники акції обійшли декілька супермаркетів з метою знайти там спільників щодо бажання ознайомити населення з ситуацією щодо використання генетично модифікованих організмів в продуктах харчування на Черкащині і визначити ефективність та відповідність дійсності запровадженого в

Україні маркування продуктів харчування щодо вмісту ГМО. Але спільників не знайшли. Адміністрації магазинів відмовляли у підписанні акту відбору зразків продукції. Переговори велися на різних рівнях: продавець, менеджер, адміністратор, управляючий магазином, юрист. Домовитись про те, що ми заплатимо гроші за продукти, запакуємо їх, а вони поставлять свою печатку, або хоча б штампік магазину не вдалося.

При виборі продуктів було зроблено декілько фото, але виявилось, що у продуктових магазинах фотографувати не можна. Позитивним можна назвати те, ще коли учасники попросили адміністратора надати сертифікати на обрану продукцію, вони погодилися і через деякий час сертифікати були надані.

На куплені продукти склали акти, завірили підписами учасників акції та печаткою Черкаської ОО ВЕЛ та відправили на експертизу до Києва. Після перевірки Черкаська ОО ВЕЛ отримала офіційний звіт про перевірку продуктів харчування на вміст ГМО: жоден з обраних продуктів не містив ГМО.

До Всесвітнього Дня здоров'я членами **Чернівецької ОО ВЕЛ** була організована акція «Цукерку на цигарку», під час якої проходив обмін цигарок на цукерки. Всі отримані цигарки після завершення акції були урочисто спалені.

Щороку в кінці квітня відбувається акція-пам'яті «Чорнобиль – вчора, сьогодні, завтра... Це було, є чи ще буде?..».

Севастопольська МО ВЕЛ приділяє значну уваги збереженню історичних, культурних пам'яток в м. Севастополі. Так, однією з таких пам'яток є відомий мигдаль Малахового кургану – це одне з небагатьох дерев міста, яке пережило Велику вітчизняну війну.

Вже кілька років Севастопольська МО ВЕЛ стурбована станом мигдалю, стовбур якого гниє та завалюється. Однак дерево живе – зверху залишилася зелена гілочка, яка може у будь-який момент впасти разом з гнилим стовбуром. Ще в квітні Севастопольська МО ВЕЛ домовилася з Севастопольською міською адміністрацією щодо робіт по відновленню дерева, які повинні закінчитися до 22 червня – дати початку війни.

Члени Севастопольської МО ВЕЛ спільно з представниками підприємства «Русич», на балансі якого знаходиться Малахов курган, провели значні роботи по відновленню та збереженню дерева. В результаті проведеної роботи стовбур продезінфікований і на місці спилу зафарбований спеціальним розчином для запобігання гниття або попадання шкідників, з-під коріння видалені шкідники, черв'яки, завезений новий ґрунт.

Зараз для дерева зроблено все, що можна було зробити. Тепер у нього, як у хворого після операції – період реабілітації. Є сподівання, що мигдаль ще довго буде радувати севастопольців.

Більше двох років Севастопольська МО ВЕЛ вела боротьбу в судах різних інстанцій за збереження гаю червонокнижною сосни Станкевича (по вул. Генерала Мельника), яку рішенням Севастопольської міської ради у 2007р. віддали під забудову. І ось, 24 вересня Вищий адміністративний суд України прийняв рішення на користь збереження соснового гаю.

РОБОТА СІЛЬСЬКИХ, РАЙОННИХ, МІСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ ВЕЛ

Волинська ОО. У вересні **Шацький районний осередок ВЕЛ** організував семінар з проблем лісівництва (голова осередку – Ковш В.С.).

Донецька ОО ВЕЛ. **Макіївський міський осередок ВЕЛ** протягом року здійснював роботу щодо боротьби против комплексу з утилізації шламів металургійного та вугільного виробництв, збудованого ТОВ «Енергокапітал».

Була створена ініціативна група мешканців району, яка зверталася у всі правові інстанції для захисту своїх прав, що стало причиною проведення громадського обговорення проекту замовника ТОВ «Енергокапітал» «Промисловий комплекс з утилізації шламів металургійного та вугільного виробництв» за адресою: м. Макіївка, вул. Чкалова, 2 у Советському районі міста, яке не відбулося на початку будівельних робіт. Таким чином, порушення соціальних умов проживання людей викликало неадекватну реакцію у людей на дії бізнес-структур.

За 2 тижні до громадських слухань спеціалісти – юристи, правозахисники, досвідчені виробники та громадськість вивчали документи представлені ТОВ «Енергокапітал»: ОВНС; екологічну експертизу проекту ТОВ «ДН-Консалтинг»; технічну документацію, розроблену ПАТ «Інститут Укрцветметобработка»; дозвіл №65 від 14.05.2013 р. управління Держтехногенбезпеки у Донецькій області з умовами виконання запланованих заходів, зазначених у експертному висновку №108 від 05.03.2013.

6 квітня біля тисячі мешканців району, громадськість та спеціалісти активно виступили на громадських слуханнях та мітингу з оцінкою роботи промислового комплексу та проголосували за закриття підприємства. Головною причиною закриття, на думку громадськості, було відсутність позитивної соціально-економічної діяльності виробництва, явні екологічні ризики для здоров'я, безвідповідальність бізнесу щодо врахування інтересів людей.

На слуханнях була обрана погоджувальна комісія щодо розгляду інших дозвільних документів ТОВ «Енергокапітал». Члени погоджувальної комісії написали звернення меру міста О. Мальцеву, голові Советської райадміністрації С. Гізоєву, прокурору міста О. Полякову щодо прийняття рішення про врахування зауважень до містобудівної документації «Будівництво промислового комплексу по утилізації шламових відходів вугільної та металургійної промисловості» ТОВ «Енергокапітал» та рекомендувати виконавчому комітету міської ради, контролюючим державним службам виконати зауваження погоджувальної комісії щодо зупинки роботи промислового комплексу до рішення судового впровадження.

Влада міста подала три позови у судове впровадження та чекає на рішення. За цей час на промисловому майданчику відбулася технічна аварія та пожежа через вибух газу на доменній печі. Викиди у атмосферу знову змусили хвилюватися мешканців району, люди звертаються у лікарні, до адміністрації. Проходять мітинги протесту проти бездіяльності влади щодо невиконання рішень громадського обговорення (зупинки виробництва).

28 жовтня за ініціативи голови міського осередку ВЕЛ Раїси Бабченко був проведений симпозіум на базі Донецького національного університету, який зібрав громадських активістів зі Славянська, Ясинуватої, Макіївки, Донецька. Під час симпозіуму відбулася запальна дискусія з науковцями, що підтримують

сумнівні проекти з Європи щодо зберігання в українських геологічних пустотах (певно після сланців) їхньої вуглекислоти. Громадськість виступила против необдуманих та науково не підтверджених дій щодо заповнення наших надр хімічними сполуками.

Членами осередку був організований захист проектів «Освіта для збалансованого розвитку».

Краматорський міський осередок ВЕЛ щорічно навесні проводить фестиваль «За чистий Краматорськ», а рамках якого відбувається прибирання сміття, висадження дерев по берегам річок Перша Біленька та Друга Біленька.

Золотарівський селищний осередок ВЕЛ протягом року здійснює громадський контроль за дотриманням природоохоронного законодавства малим приватним підприємством «Селена» щодо вирубки дерев біля села Новопелагіївка.

Члени **Роздольненського селищного осередку ВЕЛ** здійснюють багато заходів щодо охорони та збереження водних об'єктів: «Допоможемо малим рікам» (р. Кальміус та Мокра Волноваха), «Ми за чисте село» (маленькі джерела).

Навесні силами членів **Зуївського селищного осередку ВЕЛ** проведена масштабна акція «Чисте селище», була прибрана територія парку, розчищена та облаштована екологічна стежка, висаджені дерева. Активісти здійснювали патрулювання РЛП «Зуївський» з метою збереження рослин.

Желанівський селищний осередок протягом року проводив інформаційно-просвітницьку роботу з населенням щодо поводження з ТПВ. Було виготовлено 100 листівок, організовано три велосипедні походи, проводилися бесіди з місцевим населенням.

В травні був проведений екологічний десант проти видобування сланцевого газу у с. Желане. Проведена інформаційно-роз'яснювальна кампанія серед населення, збирання підписів проти видобування сланцевого газу в Україні.

Харцизький міський осередок ВЕЛ вже багато років веде боротьбу з руйнівниками природи – незаконними добувачами вугілля. Знявши всього 2–3 метри верхнього шару землі, можна видобувати вугілля з «копанки» для опалення своїх осель, а надлишок – продати. Видобуток вугілля таким способом є справжнім стихійним лихом для природи та інфраструктури селищ і міст Донбасу. Юридично незаконні добувачі вугілля є фантомами, які, однак, за реальні гроші продають дешеве вугілля з «копанок». Становище з незаконним видобутком вугілля ще більше загострилося та набуло катастрофічного характеру для Донбасу, коли «чорні копачі» та ті, хто робить свій злочинний бізнес на грабунку Донецьких надр, розширили свою діяльність і залучили до справи важку техніку.

Члени ВЕЛ спільно з іншими громадськими організаціями провели обстеження території поряд з Ольховським водосховищем, що входить до складу регіонального ландшафтного парку «Зуївський». На місці заповідного Донецького степу вже утворився величезний кар'єр, завглибшки не менше ніж 15 метрів. Було організовано цілий загін з представників різних громадських організацій і просто небайдужих людей. Але коли вони підійшли до кар'єру, там не було нікого. Попереджені «бізнесмени» втекли і забрали техніку.

Були направлені листи в Донецьку обласну раду і Донецьку облдержадміністрацію про свавілля на Зуївських землях. На депутатських сесіях в Харцизьку було прийнято постанови, що вимагали заборонити незаконний видобуток вугілля. Але зупинити видобування вугілля, покарати розкрадачів поки що не вдається. Громадськість бачить безсилля, небажання і невміння влади застосовувати необхідні заходи для припинення нищення природи. Адже на місці кар'єрів, навіть якщо їх засипати, десятки років не буде родити земля. Унікальні території степу, чорноземи, тваринний і рослинний світ назавжди зникнуть з карти Донбасу.

Одеська ОО ВЕЛ. До Всесвітнього дня водно-болотних угідь **Овідіопольський районний осередок ВЕЛ** підготував програму заходів: конкурс малюнків «Унікальний світ водно-болотних угідь рідного краю»; круглий стіл «Значення водно-болотних угідь для підтримки біологічного різноманіття Дністровського лиману»; розважальна програма «Незвичні дебати, як Дністровські плавні рятувати»; організований перегляд відеофільму «Водно-болотні угіддя рідного краю. Нижньодністровський національний природний парк»,

11 лютого відбулися установчі збори Громадської ради при Овідіопольській районній державній адміністрації. До складу ГР ввійшли члени Овідіопольського РО ВЕЛ Орлова Т. М. (голова осередку), Політі Г. Є. (заступник голови осередку).

У рамках проведення акції «Діти за врятування Чорного моря» Овідіопольський РО ВЕЛ спільно з Овідіопольським та Кароліно-Бугазьким селищним осередками ВДС «Екологічна вата» взяли участь у конкурсі малюнків та фотографій «Причорноморські барви», вікторині «Саме синє у світі Чорне море моє...», випустили стіннівки, буклети, листівки. Активні учасники були нагороджені дипломами та пам'ятними подарунками.

14 жовтня на базі Калаглійської ЗОШ Овідіопольського району відбулося засідання круглого столу на тему: «Громадський контроль за станом об'єктів природно-заповідного фонду в Овідіопольському районі». Метою заходу є активізація та привернення уваги спільноти до проблем охорони вод, раціонального використання водних ресурсів, збереження об'єктів природно-заповідного фонду в Овідіопольському районі.

Засідання круглого столу розпочалося з нагородження юних екологів Дністровської групи районного молодіжного Водного парламенту, активних учасників просвітницької кампанії «Збережемо Дністер». Голова Одеської ОО ВЕЛ вручила «Червону книгу» активним учасникам екологічного руху в Овідіопольському районі. Всі учасники заходу отримали різноманітні видання ВЕЛ (карти, окремі екземпляри «Бібліотечки ВЕЛ», журнали, методички з енергозбереження) та підсумкові матеріали районного етапу басейнового конкурсу «Барви Дністра – 2013», який проводився Овідіопольським РО ВЕЛ спільно з Овідіопольською районною станцією юних техніків в рамках просвітницької кампанії «Збережемо Дністер».

На засіданні були обговорювалися питання про природоохоронні заходи, проведені працівниками Нижньодністровського НПП щодо збереження нижнього Дністра; будівництва ЛЕП «Новоодеська – Арциз», стану прибережних смуг та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ в Овідіопольському районі тощо.

Протягом року Овідіопольський РО ВЕЛ продовжив роботу щодо паспортизації сміттєзвалищ району. Проведено 8 рейдів, в ході яких виявлено та ліквідовано несанкціонованих сміттєзвалищ на території Овідіопольського району.

Білгород-Дністровський районний осередок ВЕЛ протягом року здійснює методичну підтримку в організації виставок, семінарів та тематичних засідань в центральній бібліотеці району.

Херсонська ОО ВЕЛ.

Голова **Скадовського районного осередку ВЕЛ** І. Бартчук була ініціатором зустрічі з головою Скадовської районної ради Стареньким О. Ф., директором НПП «Джарилгацький» Шульгою С. М., підприємцями та громадянами міста щодо розгляду питання про скасування статусу Указу Президента «Про створення національного природного парку «Джарилгацький» від 11.12.2009 року. Перші збори відбувалися в Скадовській міській раді з декількома представниками громади, депутатського корпусу та зацікавленими особами. За короткий проміжок часу в ЗМІ було надруковано багато статей, які ставлять під сумнів «важливість та прозорість» створення НПП «Джарилгацький», таким чином дезінформуючи жителів міста та підприємців в справжній його необхідності. Саме Скадовський РО ВЕЛ виступав одним з учасників написання проекту щодо створення НПП «Джарилгацький».

17 вересня члени Скадовського РО ВЕЛ провів інформаційну годину до Дня захисту озонного шару для учнів загальноосвітньої школи міста.

Скадовський РО ВЕЛ виступив організатором Міжнародного форуму молоді «На шляху до Європейського дому», який відбувся 26–27 вересня в м. Скадовську.

22 листопада Скадовський РО ВЕЛ спільно з Центром дитячої та юнацької творчості, у рамках виконання соціальних ініціатив Президента України «Діти – майбутнє України», провели районний фестиваль екологічної творчості дітей та молоді «Свіжий вітер». На огляд журі було представлено творчі виступи з 13 шкіл району. Підведення підсумків здійснила конкурсна комісія Фестивалю визначив найкращих. Переможці були нагороджені почесними грамотами та цінними подарунками від Скадовського РО ВЕЛ та Національного природного парку «Джарилгацький».

Черкаська ОО ВЕЛ. **Смілянський міський осередок ВЕЛ** протягом року організував цікаві природоохоронні заходи: міні-виставка еко-сумок (торбинок), до якої були виготовлені та розповсюджені листівки проти використання пластикових пакетів; в квітні до Дня Довкілля проведено прибирання території міні-парку напроти Смілянського природничо-математичного ліцею.

Члени осередку активно залучають дітей та молодь до практичної природохороної роботи. В цьому році головною темою досліджень є вода і водні об'єкти. Протягом року проводилися дослідження щодо екологічного стану річки Тясмин, що протікає через місто.

Корсунь-Шевченківський районний осередок ВЕЛ розпочав кампанію щодо недопущення будівництва нової гідроелектростанції на річці Рось у Білоцерківському районі (Київська обл.). Були направлені звернення на Корсунь-Шевченківську міську та районну ради, Адміністрацію Президента України,

Кабінет Міністрів України, голові Київської обласної ради, директору ДП «Укрдержбудекспертиза» щодо заборони будівництва будь-яких промислових об'єктів в басейні р. Рось і особливо сьомої гідроелектростанції в Білоцерківському районі.

РОБОТА З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ

Одним із пріоритетним напрямком роботи ВЕЛ є освітня діяльність, робота з дітьми та молоддю. Вже багато років ВЕЛ підтримує діяльність Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта»: проводяться спільні заходи, акції; надається допомога у впровадженні активної природоохоронної діяльності, співпраці з державними установами, освітніми закладами, засобами масової інформації; здійснюється методична та організаційна допомога.

Вже багато років поспіль збирає в Криму дітлахів Навчально-тренінговий центр «Екологічна варта», організований за підтримки ВЕЛ. Впродовж цього літа табір прийняв 8 змін: 2 студентські, 5 для вартівців, 1 – для координаторів природоохоронної роботи (по одному представнику з кожної обласної організації ВЕЛ).

Програма роботи центру була дуже насиченою. Вона увібрала і навчання, і роботу, і відпочинок. Екологічна програма роботи у навчальному центрі включала в себе наукову роботу під керівництвом фахівців ВЕЛ.

В цьому році Навчально-тренінговий центр «Екологічна варта» відвідали вартівці багатьох регіонів України: Вінницької, Донецької, Київської, Луганської, Одеської, Полтавської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей та міста Києва.

ВЕЛ спільно з ВДС «Екологічна варта» та НМЦ «Екологічні ініціативи» під час освітньої діяльності використовує різні форми та методи, спрямовані на формування екологічного світогляду. Традиційно навчальний рік наші громадські організації розпочинають з акції «Всеукраїнський урок екологічних знань». Мета акції – провести в школах, дитячих садочках уроки, позакласні заходи, тематичні вечори з екології, зустрічі з науковцями-екологами, під час яких поширювати екологічні знання, виховуючи любов до рідного краю, почуття особистої відповідальності за стан довкілля.

Цього року теми уроків стосувалися проблем правильного поводження з відходами та питань енергозбереження і зміни клімату. В цьому році ця акція активно пройшла в м. Києві, Черкаській, Луганській областях.

Регіональні організації ВЕЛ також проводять еколого-освітню роботу серед дітей та молоді.

У лютому голова **Вінницької ОО ВЕЛ** Мудрак О.В. був запрошений у склад журі (на посаду голови журі) Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології.

У вересні–грудні члени обласної організації ВЕЛ організували проведення серії тематичних круглих столів для молоді «Батарейкам – утилізація» «Студент, ти повинен знати, які лампи купувати».

На початку року **Волинська ОО ВЕЛ** завершила підведення обласного конкурсу «Мій голос я віддаю на захист природи», на який надійшло понад 200 робіт. За результатами конкурсу був виданий буклет та нагороджені переможці. З жовтня у Луцькому інституті розвитку людини організована виставка екологічних робіт «Мій голос я віддаю на захист природи», на ній представлено понад 66 експонатів екологічного спрямування.

Фахівцями обласної організації розроблено новий навчальний курс «Екологічна безпека в туризмі», який було введено до навчального плану відповідно до вимог ступеневої екологічної освіти.

Члени Волинської ОО ВЕЛ здійснюють на постійній основі передачу природоохоронної літератури школам і бібліотекам області.

Дніпропетровська ОО ВЕЛ спільно з Інститутом післядипломної освіти провела обласну олімпіаду з екології для школярів.

Донецька ОО ВЕЛ бере участь у розробленні регіональних освітніх екологічних програм: п'ятирічна програма навчально-тренінгового центру «Освіта для збалансованого розвитку» в м. Макіївка (Бабченко Р. П.), програма розвитку Донецької обласної організації «Екологічна варта» (Толмачева Л. П.). У грудні члени Донецької ОО ВЕЛ були запрошені у якості журі обласної олімпіади з екології (Павлович В. П., Поплавська О. Ф., Савостіна І. С., Сафонов А. І.).

Львівська ОО ВЕЛ провела конкурс екологічного плакату серед студентів Національного університету «Львівська політехніка». На конкурс представлено понад 100 робіт, виконаних власноруч та з використанням комп'ютерної графіки. Конкурсною комісією, яка складалася з представників Львівської ОО ВЕЛ та кафедри прикладної екології і збалансованого природокористування відібрано 3 роботи – переможці конкурсу, автори яких отримали цінні подарунки – флеш-карти та літературу природоохоронної тематики.

Здійснено підготовчу роботу до проведення Першого міжнародного студентського конгресу «Захист навколишнього середовища. Збалансоване природокористування», який відбудеться 10-11 квітня 2014 року у Львові.

Протягом року **Одеська ОО ВЕЛ** проводила спільна роботу з бібліотеками області в області у сфері екологічного виховання та освіти. Були організовані різні тематичні круглі столи, семінари, проведені тренінги для дітей. Була надана методична підтримка в організації екологічних куточків в бібліотеках.

6 березня за сприяння **Харківської ОО ВЕЛ** відбувся обласний екологічно-виховний захід «Квіти в нашому домі» для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації м. Харкова. Захід був присвячений Міжнародному жіночому дню.

Учасниками конкурсу були студенти Харківського патентно-комп'ютерного коледжу та Харківського училища культури. Кожна з учасниць представляла собою якусь квітку – троянду, жоржину, мак, чорнобривці та ін. Спочатку учасниці розповідали легенди про походження назви квітки, потім дівчатам було запропоновано декілька конкурсів на екологічну тематику, в яких вони мали проявити свої здібності в танцях та співі.

По завершенню конкурсу голова організації ВЕЛ С. Разметаєв, який був у складі журі, привітав всіх дівчат зі святом та нагородив переможницю дипломом від Харківської ОО ВЕЛ та книгою «Ілюстрований Червоний список рослин та тварин Харківської області», а інших учасників – листами подяки.

За сприяння Харківської ОО ВЕЛ в НПП «Гомільшанські ліси» 1 квітня був проведений природоохоронний захід «Міжнародний День птахів». Участь в заході взяли учні загальноосвітніх шкіл Зміївського району. Працівники Коропівського природоохоронного відділення навчили школярів власноруч майструвати шпаківні для птахів та на очах у всіх присутніх встановили гніздові платформи для лелек, яких в парку залишилося всього три пари. Після практичної частини заходу, почалася творча – школярі підготували вірші та гуморески про птахів. Голова обласної організації нагородив переможців конкурсу малюнків подяками та цінними подарунками і подарував школам Зміївського району комплекти літератури природоохоронної тематики.

18 квітня за підтримки Харківської ОО ВЕЛ у Державному вищому навчальному закладі «Харківський коледж текстилю та дизайну» відбулася науково-практична студентська екологічна конференція «Екологічні проблеми сучасності». Робота конференції проходила в двох секціях.

Найбільше всім сподобався та запам'ятався виступ студентів Харківського коледжу будівництва, архітектури та дизайну на тему «Екологічно раціональне житло». Презентація, яку показали студенти, вразила всіх присутніх. Цікавим був виступ студентки коледжу НФаУ. Її доповідь на тему «Тератогенний вплив лікарських засобів на плід» та представлені фото змусили аудиторію замислитися про майбутнє.

25 квітня за ініціативи Харківської ОО ВЕЛ відбувся фестиваль інсценованої екологічної пісні. Фестиваль спрямований на вияв творчих здібностей молоді шляхом емоційно-поетичного сприйняття довкілля, виховання дбайливого ставлення до природи. Учасниками фестивалю були студенти вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Для участі їм необхідно було подати заявку на участь, текст пісні, а також аудіозапис. Представлені композиції могли належати до будь-якого жанру, але обов'язково носити екологічну спрямованість.

Кожна із номінацій, а їх було п'ять (автор, автор і виконавець, виконавець, сатирична та патріотична пісні), оцінювалися окремо. Критеріями оцінювання були: актуальність порушеної екологічної проблеми, рівень виконавської майстерності та оригінальність. Журі, до складу якого входили діячі мистецтва, науковці, освітяни, було дуже складно визначати переможців, оскільки учасники підійшли до виступів відповідально та проявили багату фантазію. Хоч фестиваль проводився вперше, враження він залишив дуже яскраві. Учасники виявили бажання, щоб фестиваль став щорічним.

В червні розпочав роботу щорічний літній польовий навчально-тренінговий центр Харківської ОО ВЕЛ, який розташований на березі річки Сіверський Донець (територія Національного природного парку «Гомільшанські ліси»). В програмі Центру заплановано: історико-краєзнавча екскурсія екологічною стежкою, ознайомлення з різними представниками флори та фауни сучасного лісостепу, участь в природоохоронних заходах по збереженню природно-

заповідних об'єктів Харківщини. Студентам пропонується проведення польових практик, де молоді спеціалісти можуть займатися науково-дослідною роботою.

У вересні **Черкаська ОО ВЕЛ** провела семінар з обміну досвідом роботи «Використання красзнавства в екологічному вихованні дошкільників та учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів», а в жовтні – традиційну VII обласну молодіжну науково-практичну конференцію «Збалансований розвиток Черкащини: погляд молоді на теоретичні та практичні аспекти».

25 та 26 грудня в актовій залі Черкаського державного технологічного університету проходив конкурс-захист природоохоронних проектів, на який було подано 25 проектів. Тематика проектів була спрямована на охорону довкілля. Значний інтерес викликали проекти про доцільність видобування сланцевого газу в Україні, ризики за загрози генетично модифікованих організмів, проблеми утилізації ядерних відходів та інших актуальних тем.

У вересні **Чернівецька ОО ВЕЛ** долучилися до проведення навчального семінару-тренінгу для вчителів сільських шкіл «Екологічна освіта та просвіта учнів загальноосвітніх шкіл», який організований завдяки підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Семінар проведений на базі кафедри екології та біомоніторингу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. В роботі семінару-тренінгу взяли участь 29 учасників – вчителів сільських шкіл різних районів Чернівецької області.

Захід був спрямований на вчителів сільських шкіл Чернівецької області, для надання їм досвіду щодо розвитку екологічної освіти та просвіти учнів та колег. Учасники семінару-тренінгу ділилися досвідом своєї ековиховної діяльності в школі, практично працювали з методичними розробками, експрес-методиками із залученням наукових експериментів, арт-проектів, рольової ігрової діяльності. Вони також взяли участь у експедиціях та тренінгах на природі у різних типах екосистем, з метою продемонструвати ресурси для екоосвіти та ековиховання у сільській місцевості.

Вже кілька років досить успішно в Чернівецькому університеті проходять акції «Зелений офіс» – «зелена аудиторія» (озеленення аудиторій, лабораторій, коридорів) та «Зелений кінотеатр» (показ фільмів на екологічну тематику та їх подальше обговорення).

Багато уваги **Чернігівська ОО ВЕЛ** приділяє вихованню екологічно свідомої молоді. Проведено три молодіжні пізнавальні експедиційні дослідження біорізноманіття Чернігівського та Новгород-Сіверського Полісся.

Здійснене поширення екологічної літератури (буклети, екологічні карти, брошури екологічного змісту, плакати з символікою ВЕЛ) серед населення (переважно у школах) Городнянського (села Хоробичі, Куликівка, Тупичів, Макишин), Ріпкинського (села Добрянки, Нові Яриловичі, Олешня, Вербичі, Семаки, смт Радуль, Любеч), Куликівського (с. Виблі, Горбів) районів.

У сфері екологічної освіти і виховання **Київський МО ВЕЛ** тісно співпрацює з КМО ВДС «Екологічна варта». Регулярно проводяться наради з координаторами, методично та організаційно забезпечуються заходи вартівців.

Друкована продукція розповсюджується безкоштовно серед вчителів біології, географії загальноосвітніх шкіл міста Києва для використання у педагогічній діяльності.

Активну участь у заходах КМО ВЕЛ беруть студенти провідних вищих навчальних закладів м. Києва: Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Національного авіаційного університету, Національного технічного університету України «КПІ», Університету сучасних знань.

РОБОТА ЗІ ЗМІ

Протягом року ВЕЛ плідно співпрацює зі ЗМІ: проводяться прес-конференції; надаються коментарі, інтерв'ю; виступи по радіо та телебаченню з різних актуальних питань щодо стану довкілля.

ВЕЛ співпрацює зі ЗМІ різних видів та рівнів: *телеканали* – телевізійна компанія «1+1», телеканали ICTV, 5 канал, ІНТЕР, Перший Національний канал, БТБ, ТРК «ЕРА», Національна телекомпанія України, телеканал новин «24», Київська державна регіональна телерадіокомпанія; *радіо* – радіо «ЕРА ФМ», «Голос столиці», «Голос Києва», Українське радіо; *друковані видання* – журнали «Кореспондент», «Фокус», «Власть денег», газети «Голос України», «Капітал», «БИЗНЕС», «День», «Сегодня», «Комсомольская правда» Украина, «Газета по-українськи», «Kyiv Post», «Взгляд», «Експрес», «Львівська газета. Вісник міста», видання «Деловая столица», «Країна», «Вісті.Репортер», щотижневик «Контракты»; *інформаційні агентства* – інформаційне агентство «ЛІГАБізнесІнформ», інформаційна агенція «Українські національні новини», інтернет портал ЛІГА.net.

В свою чергу, обласні організації теж постійно співпрацюють з регіональними та національними ЗМІ.

Вінницька ОО ВЕЛ постійно підтримуємо зв'язки зі ЗМІ, один раз на місяць голова організації О. В. Мудрак бере участь в ефірах на ВДТ, ТРК Вінниччина, Смарт. Вінницька ОО ВЕЛ плідно співпрацює з телерадіокомпаніями (ВДТ, ТРК Вінниччина), газетами «33-й канал», «20 хвилин», «Ріа», «Студентська територія», «Свобода слова».

Дніпропетровська ОО ВЕЛ постійно подає в місцевих засобах масової інформації замітки, статті щодо стану навколишнього середовища в Дніпропетровській області. В цьому році був проведений комплекс заходів щодо інформування населення з питань збереження біологічного та ландшафтного різноманіття області через засоби масової інформації.

Вся робота **Донецької ОО ВЕЛ** постійно висвітлюється на сторінках обласної екологічної газети «Наш край». Також члени Донецької ОО ВЕЛ тісно співпрацюють з газетами «Родина», «Харцызские вести», «Макеевский рабочий», «Вечерняя Макеевка», «Вечерний Донецк», «Дружковский рабочий», «Наша Дружковка», дитяча газета «Родник»; з обласною державною радіокомпанією, з 27 каналом, 1-й муніципальним каналом.

Протягом року члени Донецької ОО ВЕЛ активно виступали на обласному радіо під час передачі «Акцент»: «Проблеми видобування сланцевого газу на Україні» (лютий, Павлович В. П.), «Утилізація хімічних джерел струму» (квітень, Павлович В. П., Поплавська О. Ф.), «Проблеми видобування сланцевого газу на Україні» (серпень, Логачов Ю. П.).

Представники **Одеської ОО ВЕЛ** протягом року систематично беруть участь у циклі телепередач про стан навколишнього середовища в м.Одесі та області.

Голова **Тернопільської ОО ВЕЛ** С. Н. Вадзюк спільно з керівниками природоохоронних організацій виступив по обласному телебаченню у зв'язку з проблемами утилізації твердих побутових відходів у місті Тернополі і щодо проведення акції по озелененню м. Тернополя і районних центрів області.

Діяльність **Черкаської організації** висвітлюється в ЗМІ, зокрема, газети «Місто», «Нова доба», «Черкаський край», «Акцент», обласному телеканалі «Рось».

Силами **Чернігівської ОО ВЕЛ** в цьому році було зроблено 6 повідомлень в інформаційних випусках Чернігівському обласному радіо, 2 публікації у місцевих газетах.

Київський МО ВЕЛ співпрацює з засобами масової інформації. Заходи організації висвітлюють газети: «Освіта України», «Україна і світ сьогодні», «Хрещатик», «Київський вісник»; радіо «Голос Києва», «Голос України», «Столиця», «Континент», Українське радіо; канали «Перший національний», ТРК «Київ», СТБ, «Тоніс», ТРК «Ера», «1+1»; інтернет-видання «УкрІнформБюро», Kyivpress, «Київ proUA».

Значно посилилась роль нашого сайту (www.ecoleague.net) у формуванні позитивного іміджу ВЕЛ.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

ВЕЛ веде активну видавничу діяльність:

- видається щомісяця бібліотечка ВЕЛ (передплатний індекс 9523);
- раз на два місяці видається журнал «Екологічний вісник» (передплатний індекс 01154);
- один раз у квартал Реферативний журнал «Екологія» (передплатний індекс 9882).

ВЕЛ продовжує традицію видання збірників конференцій, круглих столі, тематичних буклетів та листівок:

- збірка матеріалів Національного Форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» (24–25 жовтня, м. Луганськ);
- збірка матеріалів до Комітетських слухань у Верховній Раді України «Виконання стратегії національної екологічної політики у сфері природно-заповідної справи: оцінка громадськості» (листопад, м. Київ);
- буклет до громадської природоохоронної кампанії «Батарейкам – утилізація!».

Членами Наукової ради **Вінницької ОО ВЕЛ** видано навчально-методичний посібник «Стратегія збалансованого розвитку Вінницької області: екологічна складова» (автори Мудрак О. В., Мудрак Г. В.), монографія «Особливості збереження біорізноманіття Поділля: теорія і практика» (автори Мудрак О. В., Мудрак Г. В.), буклет «Екологічна акція – батарейкам утилізація».

Волинська ОО ВЕЛ (у складі робочої групи) підготувала матеріали для публікації буклету про національний природний парк «Західне Побужжя». Цей

НПП проектується згідно Указу Президента України ще з 2008 р. Матеріал вийшов цікавий і актуальний з позицій не лише ПЗФ, а й порубіжних зв'язків із Польщею, активізації громадської думки тощо.

Члени **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** продовжили роботи щодо збору інформації до видання «Зеленої книги Дніпропетровської області», а також готується до видання «Червона книга Дніпропетровської області (світ грибів)» із серії Червоної книги Дніпропетровської області.

Протягом року **Донецька ОО ВЕЛ** підготувала екологічні видання: навчальний посібник «Освіта збалансованого розвитку» (автор Бабченко В.), який розповсюджено в електронному варіанті серед навчальних закладів; збірка робіт вчителів та учнів міста на конкурс «Я хочу жити у чистому місті» (упорядник та автор Толмачева Л. П.).

Овідіопольський РО ВЕЛ (Одеська ОО ВЕЛ) здійснює постійний випуск тематичних екологічних бюлетенів – до Всесвітнього дня води, до дня Водно-болотних угідь, Міжнародного дня Чорного моря, Дня довкілля.

Черкаська ОО ВЕЛ підготувала матеріали для видання збірки статей міжнародного науково-практичного семінара «Інтеграція результатів міжнародного проекту «Водна гармонія» в євразійський освітній простір». У збірнику представлені статті членів Черкаської ВЕЛ та Черкаської ОО НМЦ «Екологічні ініціативи», які беруть участь у проекті й пройшли стажування з очищення стічних вод в Норвегії. На замовлення координатора проекту «Водна гармонія» головою Черкаської ОО ВЕЛ Фоміною Н.М. була видана брошура для школярів «Вода – драгоценный дар природы».

Протягом року видано листівку в рамках проведення кампанії «Батарейкам – утилізація», додатковий тираж листівок «Обережно, амброзія», «Не спалюйте листя», «Шануймо нашу землю».